

AMETLIK VÄLJAANNE

JUHEND

RIIGIMETSA MAJAPIDAMISEKS

II OSA

METSAKASUTUS

RIIGIMAADE JA METSADE VALITSUS

TALLINN 1930

JUHEND

RIIGIMETSA MAJAPIDAMISEKS

II OSA

METSAKASUTUS

14050

RIIGIMAADE JA METSADE VALITSUS

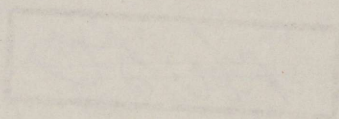
TALLINN 1930

2

Riigi trükikoda — Tallinnas, Niine 11.

A-7254

Sisukord.

	lhk.
1. Metsa kasutamisele määramine	§§ 1—12 1—4
2. Kasutamisele määratud metsa väljaandmiseks ettevalmistamine	§§ 13—28 4—6
3. Metsa väljaandmise kord ja tingimused	6—21
a) Üldtingimused	§§ 29—33 6—7
b) Operatsiooni kestvus.	§§ 34—39 7—9
c) Lepingute sõlmimine ja raiepiletite väljaandmine	§§ 40—46 9—10
d) Kautsjoni ja ostuhinna tasumine	§§ 47—57 10—12
e) Metsa ülestöötamine	§§ 58—66 12—14
f) „ väljavedu	§§ 67—71 14—15
g) „ ülestöötamise ja väljaveo järelevalve	§§ 72—79 15—16
h) Raiekohtade vastuvõtmine, materjalide mõõtmine ja lõpparve	§§ 80—92 16—19
i) Metsamüügi planketid	§§ 93—104 19—20
4. Metsamüük	21—27
a) Riigi asutustele ja ametnikkudele	§§ 105—110 21—22
b) Omavalitsuse ja muudele asutustele ning ühinguile	§§ 111—116 22—23
c) Kohalikule rahvale	§§ 117—129 23—26
d) Metsamajapidamiseks	§ 130 26
e) Üldkorras metsamüük	§§ 131—134 26—27
5. Maareformi teostamisega moodustatud majapidamiste metsad	27—39
a) Asundustalude metsad	§§ 135—148 27—35
b) Renditalude metsad	§§ 149—154 35—39
Lisad:	
Nr. 1. Metsahindamise aruanne (Juh. II o. § 11 juurde)	40
„ 2. Väljaandmiseks määratud metsa hindamine (Juh. II o. § 21 juurde)	40—42
„ 3. Metsaoksjon (Juh. II o. § 131 juurde)	42—45
„ 4. Võistluspakkumine (Juh. II o. § 117 juurde)	45—47

Nr. 5.	Põllutöö-, karjakasvatuse-, metsanduse-, kodumajandus- koolide ja katseasutuste metsamaterjalide varustamise kord riigimetsast (Juh. II o. § 109 juurde)	48—49
„ 6.	Metskonna ametnikkudele ja ringkonna riigimaade val- itsejatele metsamaterjalide andmise kord (Juh. II o. § 109 juurde)	49—50
„ 7.	Maanteede ja sildade jaoks metsamaterjalide andmise kord (Juh. II o. § 113 juurde).	50—51
„ 8.	Posti-telegraafi-telefoni valitsusele telegraafi-telefoni- postide müümise kord (Juh. II o. § 109 juurde)	51—52
„ 9.	Riigimõisade metsamaterjalidega varustamise kord (Juh. II o. § 109 juurde)	52—53
„ 10.	Metsa ja metsamaterjalide müük maareformiga moo- dustatud majapidamistele (Juh. II o. § 129 juurde).	53—61
„ 11.	Väiksel arvul metsamaterjalide müügi kord kohalikule rahvale (Juh. II o. § 119 juurde)	61—63
„ 12.	Surnud metsa likvideerimise kord (Juh. II o. § 12 juurde)	64—65
„ 13.	Metsamüügi plankettide täitmise kord (Juh. II o. § 95 juurde)	65—67
„ 14.	Metsa üleandmine Riigi metsatööstusele (Juh. II o. § 110 juurde)	67—69

Vormid:

Nr. 1.	Metsaoksjoni protokoll (Lisa nr 3 p. 12 juurde)	69—70
„ 2.	Võistluspakkumise protokoll (Lisa nr. 4 p. 16 juurde)	70—71
„ 3.	Akt telefoni postide müümisel Posti-telegraafi-telefoni valitsusele (Lisa nr. 8 juurde)	71—72
	Tähtjalisi andmeid metsakasutuse alalt	72

a) Metsaoksjoni protokoll
 b) Võistluspakkumise protokoll
 c) Akt telefoni postide müümisel Posti-telegraafi-telefoni valitsusele
 d) Tähtjalisi andmeid metsakasutuse alalt

Lisad:

Nr. 1.	Metsaoksjoni protokoll (Juh. II o. § 11 juurde)	40
„ 2.	Võistluspakkumise protokoll (Juh. II o. § 31 juurde)	40—42
„ 3.	Metsaoksjon (Juh. II o. § 101 juurde)	43—45
„ 4.	Võistluspakkumise protokoll (Juh. II o. § 117 juurde)	45—47

1. Metsa kasutamisele määramine.

§ 1.

Metsade kasutamine sünnib eelarve korras ja väljaspool eelarvet.

Märkus: Üle eelarve kasutamised (etteraiumised) on lubatud Juh. II osas § 5 käsitatud erijuhtudel.

§ 2.

Kasutusnormi suuruse määrab Keskasutus metsakorralduse kava alusel eraldi iga metsandiku kohta.

§ 3.

Iga viie aasta järgi kogub Keskasutus metsarevidentide kaudu metsaülematelt andmeid peakasutusnormi suuruse muutmise vajaduse kohta (metsapinna suuruse muutmise tagajärjel, etteraiumiste likvideerimiseks j.n.e.), ning esitab peakasutuse normid järgmise viie aasta kohta Põllutööministrile kinnitamiseks.

Märkus: Suuremate etteraiumiste, metsapinna suuruse ja turutingimuste muutumise puhul, kui ka muudel erakorralistel põhjustel (suuremad tuulemurrud- heited, metsapõlemised j.m.) esinevad metsa- ülemad kohe revidentide kaudu Keskasutusele peakasutusnormi muutmise ettepanekuga. Sa- muti talitatakse Juh. I o. § 23 ettenähtud juhtudel.

§ 4.

Eelarve korras raiumisele tulev aasta peakasutuse raielank ja eelmise 5 aasta langi jäägid näidata eeloleva aasta majandus- kavas täpselt, aluseks võttes Juh. II o. §§ 2 ja 3 korras mää- ratud raienorme.

Majanduskava kinnitamisega on näidatud langid eelolevaks majandusaastaks kasutamisele määratud.

Märkus 1: Üle 5 aasta kasutamata jäänud langiosatükid arvatakse metsa alla tagasi.

Märkus 2: Laevametsast raiumiseks määratud laevahituseks kõlbulikud puud, mis 5 aasta jooksul laevahitajate poolt ostmata jäänud, võib müüa harilikus korras ka teisteks otstarveteks.

Laevahituseks kõlbmatud puud võib likvideerida pärast kõlbulikkude puude ärakasutamist üldises korras.

Seadus RT 43 — 1923.

§ 5.

Üle eelarve kasutamine (etteraiumine) võib sündida:

a) Põllutööministri loal — erakorraliste nõudmiste rahuldamiseks (asunikude ehitusmaterjal, uute raudteede rajamised, loodusõnnetused j. m.).

b) Keskasutuse korraldusel — kasvujõuetuseni vigastatud metsas, kui see haaranud kogu puistu teatud pindalal, ning seda pole võimalik võtta aasta eelarvesse.

c) Metsäülema otsusel — eriotstarbe sortimendid (pumba- ja veskivõllipuud, laevamastipuud, sillamaterjalid) Juh. II o. § 127 antud normide piirides.

Märkus: Üle eelarve kasutused tulevad likvideerida järgnevate aastate eelarvete vähendamise teel ja Juh. II o. § 3 ning selle märkuses ettenähtud korras.

§ 6.

Üle eelarve raiuda kavatsatud peakasutuse suurus näidata eeloleva aasta majanduskavas umbkaudselt.

Majanduskava kinnitamisega ei ole üle eelarve kavatsatud peakasutus veel raiumisele määratud, vaid selleks Juh. II o. § 5 pp. a ja b kohaselt loa saamiseks peab metsäülem esitama Keskasutusele täpse ja motiveeritud eriettepaneku.

§ 7.

Vahekasutuse (Juh. II o. § 12) suurus määratakse eeloleva aasta majanduskavas umbkaudselt.

Majanduskava kinnitamisega on näidatud vahekasutus eeloleval majandusaastal kasutamisele määratud.

§ 8.

Väljaspool eelarvet kuulub kasutamisele mets neil maa-aladel, mis metsapinna arvelt jäädavalt maha kustutatakse nagu: planeeritud maad, palgamaad, teed (RT 48 — 1928 § 47) kvartaalide sihid, alalised puukoolid ja taimeaiad j.n.e..

Mets likvideeritakse metsaülema poolt üldises korras, välja arvatud rendimaad, kus metsakasutamiseks ette nähtud erikord M. t. m. ja Väiketaluude rendivahekorra uuendamise seaduses.

Märkus: Kraavide ja kanalite sihtidelt müüakse mets töövõtjale ettevõtte lepingu tingimuste kohaselt.

§ 9.

Väljaspool eelarvet raiuda kavatsetud metsa suurus näidata celoleva aasta majanduskavas umbkaudselt.

Majanduskava kinnitamisega on see kasutamisele määratud.

§ 10.

Hindamise andmed eelarve aastal kasutamiseks määratud metsa kohta, välja arvatud Juh. II o. § 12 tähendatud juhtudel vaatab läbi ja kinnitab Keskasutus.

§ 11.

Metsahindamise andmed esitatakse kinnitamiseks Keskasutusele metsahindamise aruandena (Lisa nr. 1).

§ 12.

Alljärgnevad vahekasutused näidatakse majanduskavas ja kinnitatakse Keskasutuse poolt umbkaudselt määralt, kusjuures metsaülemal on luba neid realiseerida igal ajal kas Juh. II osa § 120 kohaselt või muudel ettenähtud müügi viisidel:

a) Maas lamavad roisupuud, üksikud tuulemurtud ja -heidetud puud (Lisa nr. 12), hagu, kännud, juured ja sekvestreeritud metsamaterjalid (viimaseid Juh. II o. § 103 ja Juh. III o. § 79 korras);

b) metsamajanduslikel põhjustel maharaiutud puud (näit. katseraietelt, avalikkude teede veerte, kvartaalide sihtide, piiride ja kraavi kallaste korrashoidmisel saadav mets j. m.);

c) üksikud puud, mis kuivanud või kasvujõuetuseni vigastatud;

d) hooldamisraietel (puhastus- ja harvendamisraietel) saadav mets;

e) paju, valgelepa ja sarapuu võsa, oksad, vitsad j.n.e.

Märkus 1: Sekvestreeritud metsamaterjalide müümisel tuleb silmas pidada Juh. III o. § 79 nõudeid.

M. S. § 803.

Märkus 2: Langitükkidel ja turberaiete piirides võetakse surnud mets peakasutuse arvele.

2. Kasutamisele määratud metsa väljaandmiseks ettevalmistamine.

§ 13.

Kogu aastase kasutusnormi jaotab metsaülem ühiselt metsarevidendiga tarviduse kohaselt väljaandmisviiside järgi eriosadesse: 1) oksjonilt müümiseks, 2) kohalikkude nõuete rahuldamiseks, 3) Riigi metsatööstusele müümiseks.

§ 14.

Kasutusnormi jaotusel võetakse arvesse esijoones kohaliku tarvitajaskonna ja riigi- ning omavalitsuseasutuste metsanõudmised, kuna ülejäänud osa määratakse müümisele oksjonilt.

Kohaliku tarvitajaskonna ja riigi- ning omavalitsuseasutuste metsamaterjalide nõudmised rahuldatakse nii kasvava metsa kui ka riigikulul üles töötatud materjalidega.

Riigikulul ülestöötamisele kuuluvad esijoones asunikkude jäägid, turberaide langid, oksjonilt müümata jäänud mets ja teised peaning vahekasutused, olenevalt metsamajanduslikest nõuetest ja riigi ning omavalitsusasutuste tarviduste suuruselt.

§ 15.

Kohalikele rahvale müümiseks määratav mets peab sisaldama kohapeal kõige enam tarvitataavaid sortimente, arvestades ka kodukäsitöö nõudmistega.

§ 16.

Raiekohad määrab kindlaks metsaülem Juh. I o. §§ 18—25 ja 35—38 käsitatud korras.

§ 17.

Osatükkide suuruse määrab metsaülem, arvestades väljaandmise viisiga ja võimalust mööda ostjaskonna soovidega; võistluspakkumise müügiüksused ei või sisaldada massi üle 70 tm.

§ 18.

Väljaandmisele määratud langid aetakse välja ja osatükid eraldatakse Juh. I o. §§ 25—38 tähendatud korras. Iga osatükk peab sisaldama võimalikult ühtlast metsa.

§ 19.

Kogu kasutamisele tulev mets, nii kasvav kui ka surnud, läbimõõduga rinnakõrguselt üle 8 sm, loetakse ja mõõdetakse hindamise otstarbel. Erandid on lubatavad surnud metsa müümisel materjalide arvu järgi.

Märkus: Laevametsas aetakse langid sisse, kuid puud nummerdatakse esitatud nõudmiste kohaselt.

RT 145 — 1923 § 10.

§ 20.

Turbe- ja põimendusraiate puhul raiumisele tulevad puud ja lageraide puhul kasvama jäetavad seemnepuud valib ja märgib metsaülem või tema abi ja ka vilunud metsnik metsaülema ülesandel, seejuures neid puid ühtlasi tembeldades ja tarviduse korral ka nummerdades.

Seemnepuud kuuluvad nummerdamisele igal juhul.

§ 21.

Puude lugemist, mõõtmist ja jaotamist tarbe-, pooltarbe- ja küttepuudeks teostavad metsnikud metsavahtide kaasabil maksvate juhtnõrde kohaselt (Lisa nr. 2).

Neid andmeid kontrollib metsaülem või tema abi, võttes igast vahtkonnast proovi pinna suurusega vähemalt 0,1 hinnatud metsast. On kontrollimisel saadud ja metsavahi ning metsniku poolt mõõdetud ja loetud andmete vahe puude arvus üle 5% ja massis või hinnas üle 10%, tuleb kõik selle metsavahi ja metsniku loetud ja mõõdetud mets uuesti lugeda ning mõõta.

Märkus: Laevaehituseks nõutud kõlbulikud puud peavad müügiks ette valmistatud, s. o. hinnatud olema iga aasta hiljemalt 1. septembriks.

RT 145 — 1923 §§ 6 ja 10.

§ 22.

Kui langitükil tarbe- ja ehituspuu välja eraldatakse nummerdatud puudena ja muu mets likvideeritakse hiljem, tuleb see lugeda ja hinnata kahes osas, s. o. eraldi nummerdatud puudena kasutamisele määratud ja eraldi järelejääv mets. Metsa kõrgus kindlaks määrata kummagi hindamisüksuse kohta eraldi. Analoogiliselt talitada ka üksikute sortimentide etteraiumisel.

Märkus: Ühel osatükil nummerdatud puudena välja anda kavatsetavad puud tulevad kõik mõõta ja hinnata korraga enne kasutamisele asumist.

§ 23.

Puude tembeldamist ja nummerdamist toimetab metsnik metsavahtide kaasabil, välja arvatud Juh. II o. § 20 käsitatud juhud.

Märkus: Kasvujõuetuseni vigastatud puude ja tarbekaskede nummerdamine ja tembeldamine valikraie teel vanast metsast kuulub enne nimetatud puude müüki metsaülema või abi kontrollimisele.

§ 24.

Kui kogu osatükil kõik kasvavad puud korraga ära nummerdatakse, jääb tembeldamine ära.

§ 25.

Puude lugemis- ja nummerdamislehtede andmetel ja maksvate massitabelite ning metsamüügi takside alusel seatakse kokku metsahindamislehed. Need esitatakse korraldatud kaustas koos aastalangi aruandega Keskasutusele Juh. II o. § 11 kohaselt.

§ 26.

Metsamüügitaksid kinnitab Põllutööminister.

§ 27.

Taksijärgud kinnitab Keskasutus metsaülema poolt metsarevidentide kaudu tehtud ettepanekutel.

§ 28.

Kinnitatud hindamisüksused kannab metsaülem langitükide nimekirja raamatusse.

3. Metsa väljaandmise kord ja tingimused.

a) Üldtingimused.

§ 29.

Metsa väljaandmine (müük ja tasuta andmine) sünnib vastava lepingu alusel. Ilma lepinguta võib metsa välja anda Juh. II o. § 40 tähendatud juhtudel.

§ 30.

Üldised määrused ja normaal tingimused metsa müügi ja raiumise asjus on sisse võetud ostu-müügi lepingusse ja vähe-
mas ulatuses raiepiletisse. Lepingu normaal tingimused, vas-
tavalt väljaandmisviisile (Juh. II o. § 32) kinnitab Keskasutus
Riigikontrolli nõusolul; need saadetakse metskondadesse trü-
kitult.

Lisa- ja kergendavad tingimused, mis lubatud vastavate
eriseaduste ja -määrustega ning käsitatud Juh. II o. §§ 108,
109, 123 ja 129 tulevad sisse võtta enne tingimustele allakirju-
tamist.

Märkus: Projekteeritavate teede sihtidelt ja kvartaalide sihti-
delt, mida kavatsetatakse kasutada teedena, metsa
müües on soovitav tarbekorral lisatingimusega nõuda
puude mahavõtmist ühes juurte ja kändudega. See
tingimus tuleb kõigile ostjaile teatavaks teha enne
pakkumise algust kui ka müügi-teadaannetes.

§ 31.

Kui ühe lepinguga müüakse mitu üksust, tulevad lepingusse
andmed iga üksuse kohta eraldi sissekanda. Niisugusel korral
tuleb iga müügiüksus võtta iseseisvana lepingu tingimuste
täitmise suhtes.

Märkus: Metsa valveametrikud on kohustatud kätte juhatama
metsaosta-soovijaile müüdavaid metsatükke ja ma-
terjale.

§ 32.

Kasutamisele määratud ja osatükkideks eraldatud mets
antakse välja: 1) pinna suuruse (langi viisi), 2) kännu loo (num-
merdatud puudena) ja 3) materjalide arvu järgi.

Ühelt osatükilt samuti ka ühe müügidokumendiga võib
metsa väljaandmine ühteageu sündida ainult ühe viisi järgi.

§ 33.

Materjali arvu järgi müüakse metsa ainult siis, kui teisi
väljaandmiseviise tarvitada ei saa või see otstarbekohane pole.

b) Operatsiooni kestvus.

§ 34.

Operatsiooni kestvus, s. o. ülestöötamine ja väljavedu,
on normaalselt 2 talvist tööhooaega ja nende vahel olev suvi;
seejuures arvestada alanud tööhooaega kui tervet.

Tööhooaeg on 1-st septembrist 1-se maini.

§ 35.

Pinna suuruse järgi müües võib määrata lühema operatsiooni kestvuse ainult siis, kui see ette nähtud vastavais seadustes ja määrustes või ka väikeste müügiüksuste puhul, või ka metsaostja soovil.

§ 36.

Nummerdatud puudena või materjalide arvu järgi metsa müües määrab operatsiooni kestvuse metsäülem, arvestades müügiüksuse suuruse, väljaveo võimaluse ja metsamajanduslikkude nõuetega, mitte aga pikema kui Juh. II o. § 34 tähendatud.

Väikeste müükide juures, müügi korral kohalikule rahvale, võib operatsiooni kestvust piirata mõne kuu või nädalaga.

§ 37.

Lepingus või raiepiletis tähendatud operatsiooni kestvust võib pikendada ainult siis, kui:

- 1) operatsiooni lõpetamist takistasid metsaostjast mitte olenevad asjaolud;
- 2) metsa ostuhind, trahvid ja muud saadaolevad summad on tasutud ning teised müügingimused täidetud;
- 3) tähtaja pikendus metsamajapidamisele kahju ei too;
- 4) operatsiooni üldkestvus ei ole üle 4 aasta;
- 5) ostja enne lepingu- ja raiepiletitähtaja lõppu esitab sellekohase kirjaliku avalduse.

Märkus: Pikendust võib lubada ka suusõnalisel palvel, kui müügihind ei tõuse üle Kr. 250.— ja pikenduse andmine kuulub metsäülema võimkonda.

§ 38.

Lepingus või raiepiletil tähendatud operatsiooni tähtpäeva võib pikendada metsäülem — kuni 12 kuud, kui pikendust palutakse esimest korda ja kui müük pole kinnitatud kõrgema asutuse poolt.

Muudel juhtudel otsustab operatsiooni pikenduse Kesk-asutus — metsaostja kirjaliku avalduse ja metsäülemalt vastava teatelehega saadud andmete alusel.

§ 39.

Operatsiooni pikendamisel maksab metsaostja ette viivitusraha $\frac{1}{2}\%$ kuus ostusummast.

Operatsiooni tähtaja pikendamise kohta teeb metsaülem märkuse ostu-müügi lepingule, raiepiletile ja veoloale.

Lisa nr. 10 p. 12.

c) *Lepingute sõlmimine ja raiepiletite väljaandmine.*

§ 40.

Metsa väljaandmisel sõlmitakse kirjalik leping:

- a) oksjonilt müües — igal juhul;
- b) võistluspakkumiselt müües — siis kui väljaandmine sünnib pinna suuruse järgi, muude väljaandmisviiside juures aga siis, kui ostusumma tõuseb üle Kr. 250.— ning ka alla selle summa, kui võimalik pole kohustusi, mida ostja täitma peab, ära tähendada raiepiletid või veoloal;
- c) kindla hinnaga müües — p. b tähendatud juhtudel;
- d) kindla hinnaga ja soodustatud maksutingimustel müües või tasuta andes — igal juhul, välja arvatud Juh. II o. § 110.

§ 41.

Ostu-müügi leping sõlmitakse otsekohe või hiljemalt 7 päeva jooksul: võistluspakkumise korral peale metsamüügi kinnitamise teadaandmist ja oksjoni korral — arvates sellest päevast, mil ostjale on saadetud kirjalik müügikinnituse teadaanne ostja poolt metsavalitsusele teatavaks tehtud aadressi järgi.

§ 42.

Raiepileti peab metsaostja enampakkumiselt metsa ostes välja võtma:

- a) kui müük sünnib lepingu alusel — lepingu tingimuste kohaselt;
- b) kui müük sünnib Juh. II o. § 40 p. b kohaselt lepinguta — otsekohe peale müügi kinnitamise teatavaks tegemist või 7 päeva jooksul, arvates kirjaliku teadaande väljasaatmise päevast.

Ei täida ostja Juh. II o. § 41 tähendatud nõudmisi, on metsavalitsusel kui müüjal õigus ostu-müügi vahekorda otsekohe lõpetada ja kautsjon riigistada.

§ 43.

Raiepileti kättesaamise momendist läheb ostetud mets ostja hoiu ja vastutuse alla.

§ 44.

Raiepileti vorm on ühine kõigi metsaväljaandmise-viiside tarvis.

Raiepilet kirjutatakse välja:

a) eraldi iga müügiüksuse (langituki või nummerdatud puude grupi) kohta või ühine mitme müügiüksuse kohta, kui need on müüdud ühele ostjale ja asuvad ühes vahtkonnas. Viimasel korral kanda raiepiletile ja akti kõik nõuetavad andmed (kv., ostk. nr. j. m.) iga üksuse kohta eraldi.

b) materjali arvu järgi müümisel — iga ostjale eraldi või kollektiiv piletil.

Viimast moodust tarvitada ainult kohalikule rahvale väheväärtusliku surnud metsa kui ka puhastus- ning hooldamisraietel saadud materjalide müümisel.

§ 45.

Nummerdatud puid võib metsaülem müüa ühelt osatükilt järkjärgult nummerdatud puude müügitähtedega Keskasutuse poolt maksuma pandud korra kohaselt (Lisa nr. 13).

§ 46.

Pinna suuruse järgi müümisel jääb raiepiletis tähendamata puude arv ja mass, ja metsavalitsus vastutab ainult selle eest, et pinna suurus õige on. Kui ostja enne raiepileti võtmist ostetud metsatüki pinnasuuruse kohta esitab kirjaliku protesti ja kui kontrollimisel leitakse, et suuruses on eksitud üle 2%, muudab Keskasutus müügihinda vastavalt metsatüki tegelikule suurusle. See sünnib vastava akti alusel, mille seab kokku metsaülem metsaostja juuresolekul.

Kännu-loo järgi müümisel raiepiletil massi ei tähendata ja metsavalitsus puude massi ja headuse eest ei vastuta.

d) Kautsjoni ja ostuhinna tasumine.

§ 47.

Lepingu tingimuste täitmise tagatiseke võetakse metsaostjalt tagatis-kautsjon 10% suuruses ostuhinnast.

Kautsjon nõutakse sisse enampakkumiselt metsa müües — sellekohaste seaduste ja määruste alusel (Lisa nr. 3 ja 4), kindla hinnaga müües — lepingu sõlmimisel.

Märkus: Riigiasutustele metsa müües kautsjoni ei nõuta (Juh. II o. § 108).

§ 48.

Ilma lepinguta kohalikule rahvale metsa müües (Juh. II o. § 40) kautsjoni ei nõuta. Müügi ja ülestöötamise tingimuste täitmise tagatiseks on valmistatud materjal ja mets.

Erandina nõutakse nummerdatud puude müügitähtedega müügi korral (Juh. II o. § 45) ostjalt sisse raiekohtade puhastamis kuludeks 5% müügihinnast, kui ostja ise raiekohta puhastada ei soovi. See summa kantakse riigituludesse ja raiekohad puhastatakse eelarve korras.

§ 49.

Kautsjonid kantakse metskonna deposiidi arvele, kus need alal hoitakse 10 a. jooksul.

§ 50.

Kautsjoni kasutamata osa maksetakse ostjale tagasi, kui ostu-müügi tingimused täidetud on ja müüjal ostja vastu enam mingisuguseid nõudmisi pole.

Riigistatud kautsjon või selle osa kantakse otsekohe riigituludesse või krediidi uuendamise arvele.

§ 51.

Ostjal on õigus kautsjoni kasutamata osa tagasi nõuda 10 a. jooksul, milleks metsaülemal tähendatud aja vältel maksvuse-taks muutunud maksukäsu asemel ostja nõudmisel korduvalt uus maksukäsk välja kirjutada tuleb. Selle tähtaja möödumisel tuleb metsaülemal väljaandmata kautsjon üle kanda riigituludesse.

Märkus: Kokkuleppel Eesti Pangaga saadetakse deponendile panga talongi järele saadaolev summa lähemasse postiasutusse deponendi sellekohase avalduse peale, missugune tehakse talongi pöördel.

§ 52.

Lepingu järgi müümisel sünnib ostusumma tasumine või selle tasumise kindlustamine lepingu tingimuste kohaselt.

Märkus: Garantii tähtpäevade järgi valvab asutus, kelle käes garantii on. Nõudmised garantiide järele saata panka tähitult vähemalt kaks nädalat enne garantii lõpptähtaega või lepingus ettenähtud maksutähtaega, kui viimane jõuab kätte enne garantii lõpptähtaega. Nõudekirjas olgu täpselt ära tähendatud mis ajaks nõutud summad tasutud peavad olema. Uue garantii esitamine, mille vastuvõtmiseks vaja Keskasutuse nõusolu, ei või põhjustada pangale vana garantii järele nõudekirja mitte saatmist.

§ 53.

Lepingus kindlaksmääratud maksutähtaegu võib pikendada ainult Keskasutuse ja Riigikontrolli nõusolul.

Maksutähtaja pikendamisel maksab ostja viivituseraha lepingu tingimuste kohaselt.

Märkus: Metsa ostusumma arvel garantii esitamisel nõutakse viivitusprotsent ette, kui see lepingu tingimustes ette nähtud.

§ 54.

Ilma lepinguta metsamüümisel nõutakse raiepileti väljakirjutamisel sisse kas kogu ostusumma, või vähemalt $\frac{1}{3}$ osa; viimasel korral on väljavedu keelatud kuni ostusumma täieliku tasumiseni ja raiekohtade ülevaatuseni.

§ 55.

Põllupidajaile nende põllumajanduslikeks tarveteks müüdava metsa ostuhinna tasumist võib Keskasutus mõjuvatel põhjustel pikendada võlakohustuse vastu kuni 12 kuud, arvates väljaveoloo andmisest.

§ 56.

On raiepiletiga müüdnud metsa materjali arvu järgi umbkaudsel arvul, tuleb sisse nõuda raiepileti väljaandmisel umbes üks kolmandik ostusummast ja lõpparve teha peale materjalide ülemõõtmist ja hindamist vastava akti alusel. Selle akti alusel antakse ostjale materjali väljaveoluba, kui terve ostusumma tasutud ja raiekoht puhastatud.

Selgub ülevaatusel, et materjale vastava metsa puudusel on vähem üles töötatud, kui lepingus ja raiepiletis tähendatud, pole metsavalitsus kohustatud raiumiseks täiendavat metsa määrama ja ostjaga tehakse lõpparve tegelikult ülestöötatud metsamaterjalide järgi.

M. S. § 205.

§ 57

Üle raiepiletis tähendatud normi raiumisel talitada Juh. III o. § 93 kohaselt.

e) *Metsa ülestöötamine.*

§ 58.

Igasugune metsa raiumine ja metsamaterjalide valmistamine on lubatud ainult raiepileti ja selle juure kuuluvate nummerdatud puude müügitähtede või metsa müügitähtede põhjal.

M. S. § 214.

§ 59.

Metsa raiumisele võib asuda metsaostja alles siis, kui metsavaht temale määratud „käsu“ alusel raiepiletis või nummerdatud puude müügitähes tähendatud metsa ostjale kätte on näidanud. Enne seda kui ka peale raiepiletis näidatud tähtja on igasugune metsa raiumine keelatud.

§ 60.

Metsa valveametnikud on kohustatud kätte juhatama raiepileti ja nummerdatud puude müügitähe esitajale osatükkide piirid, nummerdatud puud ja ülestöötamiseks määratud metsa.

§ 61.

Metsa ülestöötamine on lubatud 1. septembrist — 1. maini. Tõsise tarviduse korral (loodusõnnetused, erakorralised sillamaterjalide andmised ja kohal. elanikkude nõudmiste rahuldamine j. m.) võib metsaülem lubada metsa üles töötada ka suvel, kui on tarvitusele võetud ettevaatuse- ja kaitseabinõud tule- ja putukate hädaohu vastu ning silmas peetud metsakasvatustlikke nõudeid (Juh. I o. §§ 150—152).

Riigimetsale tekkinud kahjude eest vastutab metsaostja lepingus ja raiepiletis ettenähtud määral.

§ 62.

Müügi korral pinna suuruse ja kännuloo järgi võib metsaostja valmistada sortimente oma äranägemise järele.

Materjali arvu järgi müümisel tuleb silmas pidada valmistatavate sortimentide mõõtude ülemmäära ja ka ladumisviisi, arvesse võttes maksvaid massi- ja taksitabeleid.

Märkus: Küttepuid võib lubada ülestöötada kuni 2 m pikad.

§ 63.

Nummerdatud puude ülestöötamisel peavad jääma puutumata templid ja numbrid juurekaelal.

§ 64.

Üksikute puude mahavõtmisel ja väljaveo juures on keelatud vigastada kasvama jäävaid puid. Erilist ettevaatust nõuab noorest metsast vanade puude väljaraiumine; seejuures on keelatud noori puid eest ära raiuda, neid võib seal, kus nad müüdnud puude raiumist takistavad, ainult ettevaatlikult kõrvale painutada.

Kui ostetud üksikute puude raiumisel vigastatakse müümata puid või need möödapääsemata juhul maha raiutakse, tuleb ostjalt sisse nõuda nende kahekordne taksihind; seejuures jäävad puud ostjale.

§ 65.

Kändude juurimist võib metsavalitsus ostjale lubada teostada operatsiooni kestvusel, kui müük on sündinud pinna suuruse järgi.

§ 66.

Metsa ümbertöötada ja selleks püstitada vajalikke sisse-seadeid ostetud metsatükile võib ostja metsavalitsuse loal lepingu tingimuste kohaselt.

f) *Metsa väljavedu.*

§ 67.

Igasugune metsamaterjali väljavedu on lubatud ainult vastava kirjaliku väljaveoloo põhjal. On väljavedu raiepiletil keelatud, antakse väljaveoluba eri planketil (Lisa nr. 13.)

M. S. § 214.

§ 68.

Metsamaterjalide väljavedu on lubatud 1. septembrist — 1. maini, Juh. II o. § 61 tähendatud juhtudel on väljavedu lubatud ka suvel.

§ 69.

Vedu võib sündida ainult päeva ajal. Selleks on luba kasutada olemasolevaid teid ning kvartaalisihte.

Uusi teid võib rajada ja vanu laiendada ainult metsavalitsuse kirjalikul loal. Seejuures maharaiutud puud on metsaostja kohustatud ära ostma turuhinnaga, kui metsavalitsus seda tarvilikuks peab.

§ 70.

Keelatud ajal väljaveetud metsamaterjali eest, samuti materjali eest, mis teisale on veetud kui raiepiletis tähendatud, maksab ostja peale nende materjalide ostuhinna veel nende kahekordse taksihinna; seejuures jääb väljaveetud metsamaterjal ostja omanduseks.

§ 71.

Valjaveoluba võib metsavalitsus anda:

a) lepingu alusel metsamüügi korral lepingu tingimuste kohaselt;

b) raiepiletiga müümisel, kui kogu ostusumma tasutud ja Metsaseaduse nõudmisi rikutud pole: 1) kännuloo järgi — peale raiekohtade puhastamist ja ülevaatust, 2) materjali arvu järgi — peale materjalide ülemõõtmist ja akteerimist ning raiekohtade puhastamist.

Märkus: Lepingu alusel metsa müües võib metsavalitsus lubada materjale kokku vedada raiepiletis tähendatud laduplatsile, kusjuures laduplatsiks võib olla ainult metsavalitsuse otsekoheses korralduses olev maa-ala, milleks lugeda ei tule metsavalitsuse valdamisele kuuluvaid rendi- või palgamaid. Laduplats peab asuma sama vahtkonna piirides, kus kasvas müüdüd mets. Materjalid peavad laduplatsile üleslaotud olema ostuüksuste kaupa eraldi. Järelevalvet teostava ja selle eest vastutava metsaametniku nimi tuleb tähendada raiepiletile. Ümbertöötamiskohtadele on materjalide kokkuvedu lubatud ainult siis, kui nad vastavad eelpool ülesseatud nõuetele ja kui seal ei asu teiste isikute materjale. Kokkuveetud materjal peab võlgneva summa väärtuses tule vastu kindlustatud olema Keskasutuse nimel kuni võlasumma tasumiseni töötamiskohtadel — aasta ringi, muudel laduplatsidel 1. maist kuni 1. novembrini. Ei täida ostja seda nõudmist, tuleb seda teha kautsjoni arvel. Sellekohane kohustus võtta ostjalt kokkuveoloa andmisel.

Laduplatside asutamist võivad lubada metsaülemad oma äranägemise järgi kohtadel, mis ülesseatud nõuetele vastavad ja kus metsamajanduslised huvid seda võimaldavad.

g) Metsaülestöötamise ja väljaveo järelevalve.

§ 72.

Järelevalvet metsaraiumise-ülestöötamises seaduspärase läbiviimise üle teostavad metskonna ametnikud ja metsavahid.

M. S. § 219.

§ 73.

Metsa ülestöötamise järelevalvet teostavad metsnikud metsavahide kaasabil kogu metsaülestöötamise aja jooksul.

Selguvad seejuures metsaostja poolt lepingutingimuste või käesoleva juhendi nõuete rikkumised, akteeritakse need, tarbekorral metsamaterjalide väljavedu keelates.

§ 74.

Raiekohad peavad olema puhastatud ning okaspuu kännud ja suveks metsa jääv okaspuu tarbematerjal kooritud operatsiooni

tähtaja lõpust hoolimata iga kevadel 1. maiks, Juh. I o. §§ 150—152 nõuete kohaselt.

Suvised metsaülestöötamise korral peavad raiekohad puhastatud ja okaspuu kändud ning materjal kooritud — jutitud olema 7 päeva jooksul.

§ 75.

Tähtajaks puhastamata raiekohad tulevad üle vaadata, nende seisukord akteerida ja puhastamise kulud välja arvata kohalikkude tööhindade alusel. Puhastustööd läbi viia kas ostja kautsjoni või, kui see puudub, materjalide arvel.

§ 76.

Metsaostja, tema volinik ja töölised on kohustatud vastuvaidlemata täitma kõiki metsavalitsuse seaduslikke nõudmisi.

Oma tööliste ja tööjuhatajate eest vastutab igal juhul metsaostja — metsasaaja, kui need rikuvad müügi-tingimusi.

§ 77.

Metsa valveametnikud on kohustatud valvama, et metsaülestöötamisel:

1) pinna suuruse järgi — raiumine sünniks täpselt osatüki piirides, et puid maha lastaks ainult ostetud langile ja et jäetaks kasvama ning ei vigastataks seemnepuudeks märgitud puid;

2) känduloo järgi — raiutaks ainult raiepiletil või müügitähel tähendatud numbritega puid;

3) materjali arvu järgi — raiutaks ainult raiepiletil ja metsamüügitähel tähendatud puuseltse ja sortimente (jalal kuivanud, tuulemurd jne.).

§ 78.

Üleraiumiste korral talitada Juh. III o. § 93 kohaselt.

§ 79.

Kõigil juhtudel, mis käesolevas juhendis pole üles loetud, on metsametnikud kohustatud järele valvama, et metsaostjate poolt täpselt kinni peetakse ostu-müügi lepingu või raiepileti tingimustest ja Metsaseaduse nõuetest.

h) Raiekohtade vastuvõtmine, materjalide mõõtmine ja lõpparve.

§ 80.

Raiekohtade vastuvõtmist ja valmismaterjali mõõtmist ning vastuvõtmist toimetab metsaülem või tema abi koos metsa

valveametnikkudega Juh. II osa. §§ 74, 81, 82 ja 84 ettenähtud tähtaegadel.

Väiksemaid raiekohti võivad metsaülema korraldusel vastu võtta ja materjale mõõta ka metsnikud koos metsavahtidega. Märkus: Vastuvõtmist toimetada nii, et vastuvõtjad metsametnikud ei oleks sugulusvahekorras metsaostjaga.

§ 81.

Metsamüügi korral pinna suuruse järgi, kui müügiüksuse operatsioon on lõppenud, võetakse raiekohad metsavalitsuse poolt vastu järgneva suve algul.

Soovib ostja, et tema raiekoht enne tähtaja lõppu vastu võetaks, peab ta sellest metsavalitsusele teatama vähemalt 1 kuu ette. On raiekoht lume või vee all, pole metsavalitsus kohustatud raielanki vastu võtma.

§ 82.

Materjalide arvu järgi müügi korral toimetatakse raiekohtade vastuvõtmist ja materjalide mõõtmist kohe pärast ülestõtamise tähtaja lõppu. Enne tähtaja lõppu võib see sündida ostja palvel ja tema juuresolekul.

Vastuvõtmise juures tehakse akt raiepiletile Juh. II o. § 87 tähendatud korras.

§ 83.

Valmistatud materjalid mõõdetakse ja akteeritakse maksimate hindamis- ning taksitabelite ja müügihinna alusel.

Selleks peavad materjalid nii laotud olema, et nende täpne ülemõõtmine võimalik oleks, kusjuures erihinnalised sortimendid eraldi laotud peavad olema.

Korraldust laotud materjale on metsaostja kohustatud metsavalitsuse nõuete kohaselt antud tähtajaks ümber laduma, millise nõude mittetäitmisel müük tühistatakse ja materjalid riigistatakse või ostja kulul ümber laotakse. Segahinnalisi sortimente sisaldavad virnad hinnatakse ümberladumatult kõrgemahinnalise sorimendi järgi, või arvutatakse välja virna hind vastavalt sortimentide protsentuaalsele sisaldavusele.

§ 84.

Kännuloo järgi müügi korral toimetatakse raiekohtade vastuvõtmist operatsiooni lõpul.

§ 85.

Raiekohtade vastuvõtmise ja materjalide mõõtmise päevast teatab metsavalitsus metsaostjale või tema volinikule.

On metsaostjale raiekohtade vastuvõtmise päevast teatatud, ei takista tema ilmumata jäämine akti tegemist, ühtlasi pole niisugusel korral metsaostjal õigust protestida akti ülesvõetud asjaolude vastu.

§ 86.

Raiekohtade vastuvõtmisel selgitatakse kohapeal, kas metsaostja on täitnud ostu-müügi lepingu ja raiepileti tingimusi kui ka metsavalitsuse seaduslikke nõudeid. Erilist tähelepanu pööratakse Juh. II o. § 77 tähendatud nõuetele; ühtlasi tembeldatakse ära kõik kändud, kui müük sündis känduloo ja materjalide arvu järgi.

§ 87.

Vastuvõtmise tagajärjed ühes igasuguste asjasse puutuvate märkustega ja vastulausetega tähendatakse akti, mis tehakse raiepiletile. Aktile kirjutavad alla kõik vastuvõtmise juures olnud ametnikud, kui ka metsaostja-metsasaaja või tema volinik. Akti kantakse andmed ka kändude tembeldamise kohta Juh. III o. §§ 51—57 kohaselt.

§ 88.

Operatsiooni tähtjaks üles töötamata jäänud mets ja välja vedamata metsamaterjalid riigistatakse Juh. II o. § 87 ettenähtud aktiga, kui metsaostja pole palunud operatsiooni tähtpäeva pikendust või kui pikendust pole antud.

§ 89.

Selguvad raiekohtade ülevaatusel müügitingimuste ja Metsaseaduse rikkumised, akteeritakse need ja selgunud riigi kahju kantakse ostja kautsjonist riigi tulude arvele. Kui kautsjoni sisse makstud pole, peetakse valmis materjalidest või kasvavast metsast, kui nende hind tasutud, kinni tarviline osa kuni riigi kahjude tasumiseni ja müügitingimuste täitmiseni.

§ 90.

Kui raiekohtade vastuvõtmisel või materjalide ülemõtmisel tulevad avalikuks lepingu tingimuste või seaduste rikkumised, mille järgi metsaostja võetakse vastutusele kriminaal korras, tuleb teha peale akti veel täiesti iseseisvalt protokoll.

M. S. § 223.

§ 91.

Operatsiooni tähtaja lõpul tehakse ka nende raiepiletite peale akt, mille järgi raiumist pole teostatud.

§ 92.

Metsamüügi korral lepingu alusel tehakse operatsiooni lõpul või siis, kui leping tühistatakse, metsaostjaga lõpparve, sellest temale teatades.

On lõpparve raiepiletile tehtud akti sisse võetud ja see metsaostja või tema usaldusmehe poolt alla kirjutatud, siis pole tarvis enam mingisugust eraldi teadaannet.

Lõpparve peale on metsaostjal õigus kaebtust tõsta ühe kuu kestel.

i) Metsamüügi planketid.

§ 93.

Kõik metsamüügi planketid (raiepiletid, väljaveoload, nummerdatud puude müügitähed ja metsamüügitähed) on trükitud, kindlavormilised ja saadetakse Keskasutuse poolt metskondadesse, metsaülemate sellekohaste kirjalikkude nõudmiste peale.

Metsamüügiplanketid on nummerdatud ja Keskasutuses registreeritud ning tulevad sellekohaselt ka metskondades sisse kanda plankettide registrisse.

§ 94.

Majandusaasta lõpul tulevad kõik metsamüügi planketid koondada metsaülema kantseleisse ja komisjoni (metsaülem, asjaajaja ja veel üks metskonna ametnik) poolt akteerida iga liigi kohta — aasta jooksul saadud, äratarvitatud ja allesolevad (saldod); viimased üle kanda järgmise aasta registrisse.

§ 95.

Metsamüügi planketide täitmine sünnib Keskasutuse poolt maksuma pandud korra kohaselt (Lisa nr. 13).

§ 96.

Raiepiletid, millede vorm on ühine kõigi väljaandmise viiside (Juh. II o. § 32) tarvis, kirjutatakse välja Juh. II o. §§ 42—46, 54 ja 56 tähendatud korras.

§ 97.

Raiepileti kirjutab välja metsaülem või tema asetäitja, ja Keskasutuse poolt kindlaks määratud juhtudel (Lisa nr. 11) ka abimetsaülem ja metsnik.

M. S. § 215.

§ 98.

Materjali arvu järgi metsa müües võib raiepileti välja kirjutada kas täpse või umbkaudse arvu materjalide peale. Viimast

moodust tarvitada ainult kohalikule rahvale väheväärtusliku surnud metsa kui ka puhastus- ning hooldamisraietel saadud materjalide müümisel (Juh. I o. §§ 23—26).

§ 99.

Soodustatud tingimustel või tasuta metsa väljaandmisel, ka metsamajapidamiseks, tuleb raiepilet välja kirjutada täpse materjali hulga või sortimentide arvu peale.

§ 100.

Nummerdatud puude müügitähega müüb metsaülem ühelt osatükilt nummerdatud puid järkjärgult (Lisa nr. 13), selleks raiepiletit enese nimel välja kirjutades. Puude numbrid märgitakse raiepiletile puude nummerdamislehe andmetel. Seejuures on maksudokumentideks ikkagi nummerdatud puude müügitähed, kuna raiepiletile tulevad kanda vajalikud andmed kokkuvõetult müügitähtede järele.

§ 101.

Väljaveoloa kirjutab välja Juh. II o. §§ 67 ja 71 tähendatud korras metsaülem või tema asetäitja, Keskasutuse poolt kindlaks määratud juhtudel (Lisa nr. 11) ka abimetsaülem või metsnik.

§ 102.

Jääb ostusummast raiepileti väljaandmisel osa tasumata, või on väljavedu raiepiletil keelatud mõnel muul põhjusel, siis antakse väljaveoluba eriplanketil.

§ 103.

Väljaveoluba võib tarvitada kui metsamüügi dokumenti riigistatud, sekvestreeritud, ümbervahetatud ja eelarve korras läbi viidud hooldamisraietel (Juh. I o. § 26) saadud metsamaterjalide müümisel.

Riigistatud ja ümbervahetatud materjalide müümisel tuleb väljaveoloale märkida raiepileti number, sekvestreeritud materjalide müümisel — protokoll number.

§ 104.

Metsamüügitähti tarvitatakse Keskasutuse poolt maksuma pandud korra kohaselt (Lisa nr. 11).

4. Metsa müük.

a) Riigi asutustele.

§ 105.

Riigi asutustele, välja arvatud ärilisel alusel töötavatele asutustele, nagu Sadamatehased, põlevkivi-, turbatööstus j.n.e., võib metsaülem ühel metsamüügi hooajal ja ühele asutusele müüa metsa ja metsamaterjale kindla hinnaga, asutuste sellekohaste kirjalikkude nõudmiste peale kasvavast metsast 250 kr. piirides, Juh. II osa § 12 tähendatud metsast aga summa suure peale vaatamata.

Metsamaterjalide suuremad nõudmised rahuldatakse ja ärilisel alusel töötavatele riigiasutustele müüakse metsa kindla hinnaga Keskasutuse igakordse erikorraldusega.

Juh. II osa § 109 märkuses loetletud asutuste kohta pole käesolevas §-is tähendatud nõue maksev.

§ 106.

Nõudmistes peab olema ära tähendatud: metsamaterjalide kasutamise otstarve, nõuetav materjalide hulk ja sortiment.

RT 17 — 1929.

§ 107.

Nõudmised esitatakse kas Keskasutusele või metsaülematele hiljemalt 1-ks juuliks samal aastal, mille metsaraiumise hooajal soovitakse saada materjale. Pärast nimetatud tähtpäeva esitatud nõudmised rahuldatakse ainult sel määral, kui seda võimaldab sama aasta eelarve ülejääk. Erandid on lubatud tule- ja loodusõnnetuse juhtudel, mis on sündinud pärast 1-st juulit.

RT 17 — 1929.

§ 108.

Metsa müümisel riigi asutustele on maksvad üldised metsa ostu-müügi tingimused, ainult 10% kautsjoni ja viivitusraha ei nõuta.

§ 109.

Riigi asutustele ja ettevõtetele, millel äriline iseloom puudub ja mis ei tööta erifondide alusel, — müüakse metsamaterjale taksihinnaga.

Märkus: Põllutööministeeriumile alluvate koolide, Põllutööministeeriumi ametnikkude, riigi mõisade ja posti telegr.-telef. võrgu varustamine metsamaterjalidega sünnib erikorralduste alusel (Lisad nr.nr. 5, 6, 8 ja 9).

§ 110.

Riigi metsatööstusele müüakse metsa Riigi metsatööstuse põhimääruse (RT 197/198 — 1925) § 18 kohaselt taksihinnaga. Metsa väljaandmine sünnib Keskasutuse poolt maksuma pandud korras (Lisa nr. 14).

b) Omavalitsuse- ja muudele asutustele ning ühingutele.

§ 111.

Omavalitsuseasutustele võib metsaülem müüa kindla hinnaga, asutuste sellekohaste kirjalikude nõudmistele peale Juh. II o. §§ 106 ja 107 tähendatud korras ühel metsakasutuse hooajal ühele asutusele: 250 kr. piirides, Juh. II osa § 12 tähendatud metsa aga summa suuruse peale vaatamata, kui see ei takista kohalikkude elanikkude metsamaterjalidega varustamist.

Eelolev kitsendus ei ole maksev maanteede ja sildade jaoks metsamaterjalide andmisel.

§ 112.

Metsamüümisel omavalitsustele on maksvad üldised ostumüügi tingimused.

§ 113.

Taksihinnaga on luba metsaülemal müüa:

a) Maanteede ja sildade jaoks tarvilikke metsamaterjale maa- ja linnavalitsustele.

Maanteede sead. § 28 (RT 48 — 1928). Vab. Val. määrus (RT 27 — 1929).

Materjalide andmise kord on maksuma pandud erimääruste (RT 33 — 1929) ja juhtnõuudega (Lisa nr. 7).

b) küttepuid, vastavalt ahjude arvule: — kooliruumide kütteks; omavalitsustele, kellel omal metsa pole — nende ametiruumide, haigemajade ja vaestemajade kütteks; Eesti Punase Risti asutuse ruumide kütteks. Kolde peale antav küttepuid aastanorm on võrdne põllutöökoollide küttenormiga (Lisa nr. 5).

RT 8/9 — 1924.

§ 114.

Keskmise võistluspakkumise hinnaga on luba metsaülemal müüa kasvavat metsa Juh. II o. § 111 normi piirides:

a) maa ja valla valitsustele, kellel omal metsa pole, koolimajade, vaestemajade ja ametiruumide ehitamiseks ehitusmetsa kinnitunud ehituseelarvete piirides;

b) Maal asuvatele ühingutele, kes töötavad ainult usulise, heategeva, hoolekandeline, teadusliku, karskusliku või haridus-

liku sihiga — ehitusmetsa kinnitatud ehituseelarvete piirides, kui see ei takista kohalikkude elanikkude varustamist metsamaterjalidega.

§ 115.

Keskmise oksjonihinnaga on metsaülemal luba müüa kasvavat metsa Juh. II o. § 111 normi piirides ühingutele, välja arvatud Juh. II o. § 114 loetletud ühingud, oma tarviduseks juhul, kui oksjonil nõuetavaid sortimente müügil polnud ja kui seda võimaldab kohalikkude elanikkude metsamaterjaliga varustamine.

§ 116.

Alla taksihinda — $\frac{1}{4}$ taksihinnaga, on metsaülemal luba müüa küttematerjale kogudustele, kellelt võõrandatud Maa-seadusega metsa vähemalt 10 hektaari.

Materjali müügi kord on ette nähtud Vab. Val. määruses (RT 10 — 1929) ja Põlmini juhtnöörides (RT 17 — 1929).

c) Kohalikkude rahvale.

§ 117.

Väljaspool linnade ja alevite administratiivpiire elava kohaliku rahva metsa ja metsamaterjali nõudmised omaks majapidamiseks ja koduseks käsitööks rahuldatakse eestkätt võistluspakkumistelt, Keskasutuse poolt kindlaks määratud korras (Lisa nr. 4).

Märkus: Maal asuvaid postijaamu tuleb varustada metsamaterjalidega ühisel alusel kohalikkude elanikkudega-maapidajatega. Postijaama krundil kasvavast metsast materjalide saamisel on jaamapidajal eesõigus.

Põlmini abi res. 6. II. 1929 a.

§ 118.

Kindla hinnaga võib metsaülem müüa metsa säärase nõudmiste korral, mida võistluspakkumisel võimata rahuldada, kas vastava sortimendi puudumisel (eriotstarbe sortimendid — pumbapuud, veskivõllid, laeva mastipuud j.m.) või ootamata nõudmiste tõttu, kus kiire metsaandmine möödapääsemata (tule- ja veeõnnetused j.m.).

§ 119.

Väiksel arvul metsa ja metsamaterjalide müük kohalikkude rahvale sünnib Keskasutuse poolt maksmapandud korra kohaselt (Lisa nr. 11).

§ 120.
Metsamajapidamise huvides võib metsaülem müüa kindla hinnaga igal ajal vahekasutuse materjale (Juh. II o. § 12) ja Keskasutuse poolt maksmapandud korra kohaselt (Lisa nr. 4), võistluspakkumisel müümata jäänud metsa, eestkätt kohalikule rahvale.

Surnud ja tuulemurtud metsa ning hooldamisraietel saadud metsamaterjalide hinda võib metsaülem alandada taksitabelites ettenähtud määral, kui nimetatud metsa realiseerimine turu — või taksihinna võimata.

Märkus: Hooldamisraietel saadud materjalide müügi kord osalise või täieliku töötasuna on käsitatud Juh. I o. §§ 82—86.

§ 121.

Kindlad hinnad, mis üle taksihinna, s. o. keskmine võistluspakkumise- ja keskmine oksjonihind, kinnitab iga aasta peale Põllutööminister Keskasutuse ettepanekul.

§ 122.

Kindla hinnaga võib metsaülem müüa kohalikule rahvale oma majapidamiseks ja koduseks käsitööks kasvavat metsa kuni kr. 250.— väärtuses igale üksikule majapidamisele ühel metsakasutuse hooajal ja surnud metsa oma äranägemise järgi, silmas pidades tarvitajaskonna nõudmist ja materjalide realiseerimise võimalust.

RT 8/9 — 1924.

§ 123.

Laevaehitajatele müüakse laeva ehitamiseks kõlbulikkude metsa kindla hinnaga Puulaevade ehitamise toetamise seaduse (RT 43 — 1923) ja selle juurde antud määruste (RT 145 — 1923. ja nr. 1 — 1927) alusel.

§ 124.

Taksihinna on metsaülemal luba müüa:

a) väljaspool linnade ja alevite administratiivpiire asuvatele kohalikkudele elanikkudele ehitusmetsa omaks majapidamiseks, kui nad tule- või veeõnnetuse tagajärjel majanduslikult niisugusesse seisukorda on sattunud, et nende majapidamise kordaseadmiseks riiklik abi vajalik.

RT 8/8 — 1924.

b) kaluritele paatide ehitamiseks ja parandamiseks tõelikult tarvisminevat ehitusmaterjali omavalitsuse tunnistuse põhjal.

Põlmini res. 12. VI. 1928.

c) Vigastatud Sõjameeste Ühingu liikmetele, kes invaliidid, nende majapidamise tarviduseks küttematerjale kuni 9,7 ruumimeetrit (1 k. s.) aastas.

RT 8/9 — 1924.

§ 125.

Keskmise võistluspakkumise hinnaga on metsaülemal luba müüa kasvavat metsa:

a) kohalikkudele elanikkudele väljaspool linnade ja alevite administratiivpiire oma majapidamiseks ja koduseks käsitööks juhul, kus olukord kiiret metsamaterjalide müüki tingib, või kus nõutud sortimente võistluspakkumisel müügil polnud.

RT 8/9 — 1924.

§ 126.

Keskmise oksjonihinnaga on metsaülemal luba müüa kasvavat metsa Juh. II o. § 122 normi piirides kõikidele, välja arvatud metsakaupmeestele ja metsatöösturitele, kui ostja metsa kasutab oma majapidamiseks või koduseks käsitööks, kui olukord kiiret metsamaterjaali andmist tingib ja kui oksjonil või võistluspakkumisel nõutud sortimente müügil polnud.

§ 127.

Eriotstarbe sortimente (pumbapuid, veskivõllipuid j.m.) võib müüa metsaülem kasvavast metsast ostja oma väljavalikul kolmekordse taksihinna. Selleks võib puid tarbekorral müüa ka väljaspool aastalanki, esimeses järjekorras jooksva revisjoni perioodi raiekohtadelt ja kui sealt ei leidu, siis ka mujalt. Müük sünnib nummerdatud puudena aastas metskonna kohta mitte üle 14 tihumetri, missugust normi Keskasutus võib suurendada metsaülema vastava ettepaneku pääle.

Märkus: Sääraselt müüdüd metsa mass, taksi- ja müügihind näidatakse aastaaruannetes eraldi.

§ 128.

Alla taksihinna harilikudel ostumüügi tingimustel on metsaülemal luba müüa kohalikule rahvale Põlmin. poolt lubatud (Metsaseaduse § 198) ja käesolevas paragrahvis loetletud juhtudel:

a) Sõjakannatanuile, kellel Vabadussõja tegevuse läbi hooned põlenud või lõhutud — $\frac{1}{5}$ 1920 a. II poole taksihinna vastava seaduse (RT 79 — 1922) ja juhtnõõride (RT 132 — 1922) kohaselt.

b) Puhastus- ja harvendusraietel ning teeäärte, kraavikalaste, piiride ja sihtide korrashoidmisel saadud materjale tervelt või osaliselt töötasuks Juh. I o. §§ 82—86 tähendatud korras.

c) taksitabelites ettenähtud juhtudel.

§ 129.

Soodustatud maksutingimustel müüakse metsa maareformiga moodustatud majapidamistele neile vajalikkude majapidamishoonete (elumaja ja laut) esialgseks ülesehitamiseks ja kordaseadmiseks.

Metsamaterjal antakse välja sellekohase komisjoni otsuse põhjal Põlmini poolt maksuma pandud korra kohaselt (Lisa nr. 10).

RT 151/152 — 1920. RT 69 — 1921.

d) *Metsamajapidamiseks.*

§ 130.

Tasuta on metsaülemal luba välja anda

a) ehitusmaterjale metsavalitsuse päralt olevate hoonete ehitamiseks ja remontimiseks, metsaveoteede ja kallasradade korrashoiuks metskonna piirides, aimaterjale taimeaedade, raiestikkude, kultuuride ja metskonna ametnikkude palgamaade tarvis ja ka muudeks metsamajanduslikeks tarvidusteks nagu langipostideks ja n.e. kinnitatud majanduskava ulatuses.

Märkus: Hoonete ehituseks vajalik materjal tuleb üles töötada võimalust mööda varem, et ta suudaks tarviliselt kuivada.

b) Metskonna ametnikkude ja ringkonna riigimaade valitsete küttepuudega ja metsamaterjalidega varustamine sünnib erikorralduse alusel (Lisa nr. 6).

e) *Üldkorras metsamüük.*

§ 131.

Metsamüük üldises korras kõigile soovijaile sünnib metsaoksjonilt, mille kord on kindlaks määratud vastavate seadustega ja määrustega (Lisa nr. 3).

§ 132.

Oksjoni peetakse igakordse Keskasutuse sellekohase ettekirjutuse põhjal, millega määratakse ka ajutise oskjonikomisjoni esimees.

§ 133.

Oksjoni teadaanne-kuulutus avaldatakse Keskasutuse poolt võimalikult üks kuu enne oksjoni päeva „Riigi Teatajas“ ja loetavamates ajalehtedes.

§ 134.

Oksjoni müügid kogusummas ühe isiku, ettevõtte või asutuse nimele kuuluvad kinnitamisele:

Aj. oksj. komisjoni poolt, kus metsaülem või metsarevident esimeheks, kui kogusumma ei ületa	Kr. 3.000.—
Keskasutuse poolt, kui kogusumma ei ületa	„ 5.000.—
Põllutööministri poolt, kui kogusumma ei ületa	„ 10.000.—
Vabariigi Valitsuse poolt, kui kogusumma ületab	„ 10.000.—

RT 4 — 1921 ja 11/12 — 1925.

On oksjonil mõne müügiüksuse peale pakkunud ainult üks ostja, siis tuleb säärane müük esitada kinnitamiseks Keskasutusele summa suuruse peale vaatamata. (Lisa nr. 3).

Riigi töövõt. ja hang. sead. § 116.

5. Maareformi teostamisel moodustatud majapidamiste metsad.

a) Asundustalude metsad.

§ 135.

Asundustalude metsad hinnatakse ja müüakse krundipidajatele „Maareformi teostamise määruste“ (M.t.m.) (RT 106 — 1927 ja 83 — 1928) §§ 94—99³ ja selle juure antud Põmini juhtn. 30. XI 1926 a. nr. 8750 alusel ja korras.

§ 136.

M.t.m. § 94. „Maaseaduse § 15 p. a mõtte kohaselt (I, II, III) väljaantud maakohtadel asuv mets (kõik krundil kasvavad puud) (IV), viljapuud ja põõsad müüakse kohtade pidajatele käesolevates määrustes ettenähtud tingimustel. Kuni müümisseni vastutab kohapidaja metsa, viljapuude ja põõsaste, kui tema hoole alla usaldatud võõra varanduse eest.

Maakohal kasvavast metsast võib kohapidaja tasuta ja metsa raiepiletit võtmata kasutada:

1) igasuguseid puud 10 sm (4") jämeduseni kannult mõõtes; pajusid, toomingaid, valgleppi, pihlakaid, sarapuid ja kadakaid igasuguses jämeduses;

2) Põllutööministreeriumi juhtnöörides (V) tähendatud normide piires krundipidaja majapidamises äratarvitamiseks kohaliku metsniku poolt registreeritud ja krundipidajale kättenäidatud tuulemurdu, kui krundil kasvav mets (M.t.m.) § 95 korras klupeerimata“.

I. Maaseaduse § 15. „Riigimaid| antakse tarvitada sellekohaste eriseaduste alusel:

a) põliselt (pärandatavalt põllumajapidamiseks) väikemajapidamistena või kõrvaltööharauna peetavate käsitöölise-, kalameeste-, maatöölise- ja

aiapidamise maakohtadena Maaseaduse § 20 korras määratud maasaajatele ning juurdelõigetena (ka eraldi maatükkidena) väikemaapidamistele;“

RT 1 — 1927.

II. Maaseadusega võõrandatud maadel asuvate renditalude heina- ja karjamaa metsa, mis maakonna komisjoni poolt pole otsustatud tasuta vabaks anda, niisama ka katastri metsa hindamine sünnib erikorras.

(Juh. II o. §§ 149—154).

III. Uudismaa ülesharimiseks maa-andmise määru alusel väljaantavatel maadel kasvavad puud müüakse maakasutajatele omanduseks M. t. m. §§ 94—99 ettenähtud korras.

Määrus (RT 78 — 1927) § 5.

Tööstusliku või kaubandusliku iseloomu kaotanud maakohad antakse tarvitamiseks Maaseaduse § 15 lit. a. alusel. Nende müük ühes riigile kuuluvate päraldistega sünnib enampakkumiselt.

Metsa puude hindamist teostatakse metsavalitsuse poolt välja antud puumassi tabelite järgi, kusjuures müügihinnaks võetakse oksjoni kohapealne keskmine hind.

Hindamist (Juhendi II o. § 137) võtta ette riigimaade valitsuse erinõudmisel, kellele saata ka hindamiselehed.

Riigi tööstusettevõtete j.n.e. omand. and. s. (RT 16 — 1928)

§§ 1 ja 2.

Selle elluviimise määrus (RT 32 — 1929) § 12.

IV. Hindamisele kuuluvad kõik seni hindamata asundustalude piirides kasvavad puud (rinnakõrguse läbimõõduga üle 8 sm), niisama ka M. t. m. §§ 94—99 muutmise määruste (RT 5/6 ja 154 — 1925) alusel ette võetud hindamisel hindamata jäänud puud puisteedel¹⁾ ja parkides ja põllu-, heina- ja karjamaal kasvavad üksikud puud, kui nende kohtade metsa ostumüügi lepingud ei olnud sõlmitud enne 8. okt. 1926 a.

Hindamisele ja vastava hindamiselehele sisse kandmisele ei kuulu puud, mis tähendatud M. t. m. § 94 p.p. 1 ja 2²⁾.

Põlmini juhtn. 30. XI. 1926 a. nr. 8750 § 3.

V. Kuni asundustaludel kasvavate puude hindamiseni võivad talupidajad, kes neid kohti kasutavad Maaseaduse § 15 p. a põhjal, kruntidesse planeeritud metsa, välja arvatud vilja- ja ilupuud ja marjapõõsad, oma majapidamiseks tasuta tarvitada järgmiselt:

1) igasuguseid puid 10 sm (4") jämeduseni kännult mõõtes, s. o. mitte kõrgemalt kui 30 sm (12") puu juure kaelast arvates;

2) pajusid, toomingaid, valgleppi, pihlakaid, sarapuid ja kadakaid igasuguses jämeduses;

3) kohaliku metsniku poolt registreeritud ja krundipidajale kätte näidatud tuulemurdu³⁾ järgmistest normides iga aasta kohta:

¹⁾ Avalikkude klassiteede äärsed puude istandikud teede piirkonnas (0,5 m väljaspool tee pealispinda ja kraavide kaldaid) loetakse teede päraldisteks.

Maanteede s. (RT 48 — 1928) §§ 9—10.

Need puud jäävad hindamata ja müümata. Metsaülemal tuleb teha hindamiselehele sellekohane märkus, missuguse tee äärsed puud on jäänud hindamata.

²⁾ See on maksev ka metsamaa juurdelõigete ja metsamaale rajatud kruntide suhtes (Juhendi II o. § 139).

³⁾ Tuulemurru all, mille kasutamine kohapidajatele tasuta lubatud, tuleb mõista:

a) kõiki neid puid, mis murdunud tüve osas allpool puu krooni;

b) puid, mis murdunud on krooni piirides, kui ära murdunud ladva-poolne osa silmanähtavalt pikem on kui $\frac{1}{3}$ üldisest puu kõrgusest;

d) tuulest heidetud puud;

e) tuule, tormi ja lume mõjul puude küljest eraldatud osad.

- a) kütteks puid kuni 30 rm (3 k. s.) ja tarbepuid kuni 3,4 tm ($\frac{1}{2}$ k. s.);
b) ehituste jooksvaks remondiks kuni 10 puud ja
d) aedade tegemiseks kuni 100 latti ja 200 teivast.

Märkus: Tuulemurrust, mis p. 3 tähendatud normidest üle ulatab, müüakse ehitusmaterjaliks kõlbulikud puud asunikkudele ehitusmaterjali normi arvel (Põllutööministri määrus 22. septembrist 1920 a. ja 18. märts. 1924 a. RT 151/152 — 1920 a. ja 43 — 1924) ja küttepuud kohalikkudele elanikkudele üldistel tingimustel, kusjuures krundipidajal tarviliku ehitusmaterjali kui ka kõikide küttepuude ostmiseks eesõigus on¹⁾.

Põlmini juhtn. 30. XI. 1926 a. nr. 8750 § 1.

§ 137.

M.t.m. § 94¹. „Tähtajaliste rendilepingute alusel (Maa-seaduse § 15 p.p. b ja c põhjal) kasutamiseks antud kruntidel (I) asuva metsa tarvitamine sünnib krundi kasutajaga sõlmitud rendilepingus tähendatud tingimustel, kusjuures põllutööministeerium võib krundikasutajale metsa, viljapuid ja põõsaid müüa põllutööministri poolt määratud eritingimistel.“

I. Maaseaduse § 15.

„Riigimaad antakse tarvitada sellekohase eriseaduse alusel:.....

b) pikaajaliselt kuni 99 a. peale omavalitsustele, põllumajanduslikkudele, hariduslikkudele, ühistegelikkudele ja teistele üldkasulikkudele organisatsioonidele ning üksikutele isikutele eluasemeks ehituskruntidena²⁾, tööstuslikuks ja kaubanduslikuks otstarbeks³⁾ või ülesharimiseks uudismaana (Juh II o. § 138 p. III);

c) tähtajaliselt kuni 24 a. peale üksikute isikutele põllumajapidamiseks“.

RT 1 — 1927.

1) Tuulemurru ülejääk müüakse krundipidajale taksihinnaga oma majapidamiseks ilma edasimüügi õigusega. Nimetatud metsa peab krundipidaja omandama ühe kuu jooksul peale sellekohase kirjaliku ettepaneku tegemist. Tähendatud tähtajaks väljaostmata tuulemurd tuleb likvideerida üldises korras.

2) Ehituskruntidel kasvav mets müüakse krundikasutajale lepingu tingimuste kohaselt. On lepingu tingimustes ettenähtud krundil kasvava metsa müük maksvate määruste järgi, siis talitada Põlmini juhtn. (RT 27 — 1929) § 10 kohaselt.

Siseministri poolt kinnitatud raudteejaamade ja alevikkude ning Vab. Valitsuse poolt määratud suvituskohtade piirides asuvatel ehituskruntidel kasvavat metsa tuleb hinnata kui harilikku riigimetsa, s. o. hindamisele kuuluvad ka valged lepad j.n.e., samuti ka tuulemurd. Hindamiseleht tuleb kokku seada harilikul metsahindamiselehel kahes eksemplaril, millest üks saata ringk. riigim. valitsejale ja teine jääb metskonna kantseleisse. Hindamiselehele tuleb metsaülemal märkida peale taksihinna veel müügihind, s. o. keskmine võistluspakkumise hind.

Ehituskruntidel kasvava metsa müüki toimetab igal juhul ringk. riigim. valitseja.

3) Tööstuslikkude ja äriliste kruntide metsa müük on käsitatud Juhendi II o. § 136 p. III-as.

Muude tähtajaliste rendilepingute alusel kasutatavatel kruntidel kasvava metsa hindamist tuleb ette võtta ainult Keskasutuse igakordsel sellekohasel erikorraldusel.

§ 138.

M.t.m. § 95. „§ 94 tähendatud metsa hindamist toimetab kohalik metsaülem (I), kuna viljapuid ja põõsaid hindab ringkonna riigimaade valitseja põllutöoministri poolt kinnitatud juhtnõõride alusel (II, III, IV). Hindamisele ei kuulu § 94 p.p. 1 ja 2 tähendatud puud. Hindamise juurde kutsutakse kohapidaja (V); kohapidaja mitteilmumine ei takista hindamist. Hindamisel antakse hindamiselehest ärakiri kohapidajale. Ei ole kohapidaja määratud hinnaga nõus, võib tema edasi kaevata vastavalt riigimetsade või riigimaade valitsusele ühe kuu aja jooksul, hindamise päevast arvates. Kaebused antakse kohaliku metsaülema või ringkonna riigimaade valitseja kaudu. Kaebuse korral on riigimetsade või riigimaade valitsusel õigus hindamist tühistada ja uut hindamist määrata.

Märkus: On hindamist toimetatud enne käesolevat määrust antakse kohapidajale ärakiri hindamiselehest. Ei ole kohapidaja määratud hinnaga nõus, võib tema edasi kaevata riigimetsade või riigimaade valitsusele kuu aja jooksul, hindamiselehe ärakirja kättesaamise päevast arvates.“

I. Metsa hindamist toimetab kohalik metsaülem võimalikult asunduste viisi, eeskätt asundustes, kus maapidajad metsa omandamiseks sooviavaldusegaga esinenud.

Põlmini juhtn. 30. XI. 1926 nr. 8750 § 2.

Kogu krundi mets, nii M. t. m. § 95¹ korras eraldatavad ehituspuid (alates 20 sm jämedusest), kui ka krundi kasutajale müüdavad puud tulevad hinnata ühekorraga.

Hindamisel puid mitte rikkuda; neid märkida kas kriidiga või ettevaatlikult märknoaga. Kirve tarvitamine märkimiseks on keelatud.

Enne asundustalu metsa mõõtmisele asumist tuleb see jagada osadesse vastavalt metsa iseloomule (kõrgusjärgud) ja kluppimist teostada osade viisi, hindamisel lõppandmeid liites.

II. Metsapuude hindamist teostatakse riigimetsa hindamisel tarvitavate, metsade ameti poolt välja antud metsa taksi- ja puumassi tabelite järgi¹⁾, välja minnes hinnatavate puude läbimõödust rinna kõrguselt (umbes 1,3 m kõrguselt puu juurekaelast arvates).

¹⁾ Asunduse- ja renditalude maadel kasvava metsa hindamisel, kus puudel on üksikult kasvanud puude ilmik, tulevad hindamiselehed küll harilikus korras kokku seada, kuid üldhinnast niisugusel juhul maha arvata: IV kõrguse järgu juures — 20%, V ja madalamate kõrgusjärgude juures — 30%.

Põlmini ringk. 14. II. 1928 a. nr. 25 Mk-4.

Müügihinna alandust tuleb teha ka nummerdatud puude müümisel rentnikule omalt krundilt enne metsa ostu-müügi lepingu sõlmimist, kui selle metsa iseloom ja müügile tulevad puud vastavad eelpool tähendatud nõuetele.

Märkus: End. mõisade parkides, mis on võetud tervishoiu kaitse alla (RT 109/110 — 1925 sead. nr. 64 §§ 1 ja 6¹⁾), ja puisteedel kasvavad puud hinnatakse küttepuude taksihinna alusel.

Ülejäänud mõisa pargid hinnatakse üldises korras.

Põlmini juhtn. 30. XI. 1926 a. nr. 8750 § 4.

III. Hindamise kohta seatakse kokku talu metsahindamiseleht²⁾, milles ära tähendatakse peale talu metsa kohta käivate andmete veel massi ja väärtuse andmed M. t. m. § 95¹ korras asunikkude varustamiseks eraldatud ja hinnatud ehituspuude üle, mis metsade ameti korraldusesse jäävad ja M. t. m. § 96 järgi esialgselt koha kasutajaile müümiseks ei kuulu.

Põlmini juhtn. 30. XI. 1926 a. § 5.

IV. Hindamiselehed hoiab metsaülem ja ringkonna riigimaade valitseja oma kantseleis asunduste järgi koondatult 1 kuu aega arvates hindamiselehe ära kirja väljaandmise päevast. Selle möödumisel esitab metsaülem või ringk. riigimaade valitseja need lehed, mille juurde kaebused esitatud, vastavalt metsade ametile³⁾ või riigimaade ametile otsustamiseks.

Märkus: Metsahindamiselehed, mille kohta ühe kuu jooksul protesti pole avaldatud, saadab metsaülem ringk. riigimaade valitsejale.

Põlmini juhtn. 30. XI. 1926 a. nr. 8750 § 9.

V. Enne metsa hindamisele asumist ära seletada kohapidajale hindamise alused, et ära hoida põhjendamatud proteste.

§ 139.

M.t.m. § 95¹. „Metsa klupeerimisel eraldab metsaülem § 94 tähendatud metsast ehituspuud 20 sm jämedusest alates asunikkudele ehitusmaterjaliks, kusjuures krundipidajal eesõigus on temale tarviliku ehitusmaterjali saamiseks põllutöeministri poolt antud juhtnõrides kindlaks määratud normides (I).

Metsamaadel rajatud krundil ja metsamaast antud juurdelõikel (II) eraldab metsaülem kokkuleppel kohapidajaga metsa $\frac{1}{5}$ krundi või juurdelõike pinna suuruses, kuid mitte vähem kui

¹⁾ Endiste mõisade parkide piirid määrab kindlaks metsaülem. Lahkarvamiste puhul koha kasutajaga talitada M. t. m. § 95¹ ettenähtud korras.

²⁾ Metsa hindamisel peavad hindamiseandmed metsaülem ja kluppimise andmed — isikud, kes kluppimist toimetasid, oma allkirjaga õigeks tunnistama.

Asundus- ja renditalude metsade seadusepärase hindamise ja hindamiseandmete täpsuse eest on vastutavad metsaülemad koos metsahindajatega ning väärarvutamiste tagajärjel tekkinud riigi kahju nõutakse sisse allakirjutajailt.

Asundustalude metsahindamiseleht täidetakse 3 eksemplaris, millest algeksemplar saata ringkonna riigimaade valitsejale, kuna ära kirjadest üks eksempl. antakse välja krundi kasutajale allkirja vastu, teine aga alal hoitakse metskonna kantseleis. Hindamiselehe täitmisel silmas pidada hindamiselehe all äärel antud juhtnõore.

³⁾ Metsaülem esitab protesti peale seda kui hindamine tema poolt isiklikult kontrollitud ja protesteerija ka tema hindamisega rahule ei jäänud, ühes oma seletusega ja küsimuse lahendamiseks tarvilikkude andmetega metsade ametile. On protest metsade ameti poolt lõplikult lahendatud, teatab metsaülem sellest krundipidajale ja saadab hindamiselehe alguskirja ringk. riigimaade valitseja korraldusesse.

1 hektar, kohapeal kasutamiseks. Ei lepi metsaülem kohapidajaga metsa eraldamise asjus kokku, määrab kohapeal kasutamiseks jääva metsa kindlaks maakorralduse komisjoni alaline liige. On kohapeal kasutamiseks jääv mets määratud kindlaks, likvideeritakse ülejäänud mets metsade ameti korraldusel, kus juures metsade ametil on õigus noort, kuni 40 a. vanust metsa ära müüa ka kohapidajale §§ 94, 95 ja järgnevates ettenähtud korras, kui see on majanduslikult otstarbekohane. Kohapeal kasutamiseks määratud metsa maa-alal ehituspuid ei eraldada.

Märkus: Esimeses lõikes tähendatud ehituspuid ei eraldada, kui võimalik on asunikke tarvilise ehitusmaterjaliga varustada eelseisva 10 aasta okaspuu kasutusnormist.

Kohapidajale enesele antakse ehitusmaterjal eestkätt krundil kasvavast metsast.“

I. M. t. m. § 95¹ kohaselt krundikasutajale jäetava tarviliku ehitusmaterjali normiks võtta: normaaltalule 136 tm (20 k. s.) ja käsitöökohale 68 tm (10 k. s.). Ennemalt välja antud ehitusmaterjal võetakse eelpooltähendatud normide eraldamise korral arvesse.

Põlmini juhtn. 30. XI. 1926 a. nr. 8750 § 5.

II. Metsamaale rajatud krundiks ja metsa juurdelõigeteks¹⁾ arvatakse kõik need krundid ja juurdelõiked, mis tervelt või osaliselt metsaga kaetud, kui need maad enne planeerimist olid metsade ameti valdamisel ja ei moodustanud iseseisvaid majapidamisi. Juurdelõigeteks ei arvata asundus- või renditalude planeerimisel metsamaast nende talude külge aetud maid.

Metsakruntidele ja -juurdelõigetele alles jääv mets eraldatakse mitmesuguste maaliikide olemasolu korral võimalikult kohalt, mis põllumajanduslikuks kasutamiseks kõige vähem soodne.

Põlmini juhtn. 30. XI. 1926 a. nr. 8750 § 3 märk. 1 ja 2.

§ 140.

M.t.m. § 95². „§ 95¹ esimese lõike korras eraldatud ehituspuid müüakse riigimaade kasutajatele 1920. a. II poole taksihinna alusel põllutööministri poolt selleks antud juhtnõrde põhjal (I). Ülejäänud mets müüakse krundipidajatele müügi-aasta taksihinna alusel (II).

¹⁾ Metsa juurdelõigeteks arvatakse ainult need metsamaad, mis asundustalule juurde on antud peale selle esialgset korraldamist.

Ostutaludele metsamaadest põlise pidamise õigusega kasutada antud maadele tuleb vaadata igal juhul kui metsamaast antud juurdelõigetele. Nende suhtes tuleb talitada samade M. t. m. paragrahvide kohaselt, mis käsitlevad asundustalude metsi, kuid ehitusmaterjale ei saa ostutalu omanikud — juurdelõigete saajad asunikkude tingimustel; küll on neil õigus osta metsa saadud juurdelõikelt keskmise võistluspakkumise hinnaga oma majapidamiseks.

Metsamaale rajatud kruntide ja metsamaa juurdelõigete kasutajail M. t. m. § 94 p.p. 1 ja 2 ettenähtud tasuta metsa kasutamise õigus on maksev ainult eraldatud $\frac{1}{5}$ metsa kohta.

Märkus: Ehitusmaterjal peab müüdnud olema ühe aasta jooksul peale ehituspuude klupeerimist ja krundipidaja nõudmisel ostja poolt välja veetud kahe aasta jooksul ehitusmaterjali ostulepingu allakirjutamise päevast alates (III).“

I. Metsa ja metsamaterjalide müük maareformiga moodustatud majapidamistele vaata lisa nr. 10 (Juhendi II o. § 129 juurde).

II. Asundustalu piiridesse planeeritud metsa on krundikasutaja kohustatud ise ära ostma, M. t. m. alusel. Juhul, kus krundidesse on palju metsa planeeritud, nii et selle omandamine ülepääsemata raskusi sünnitab ja asundustalu majapidamise jaluleseadmist takistab, võib krundikasutaja kirjalikul nõusolul ja Keskasutuse eriloal osa metsa likvideerida muul viisil.

III. Asunikkuudele ehitusmaterjalide müümisel teiste krundidelt M. t. m. § 95¹ alusel tuleb metsamüügi lepingu tingimusi vastavalt täiendada (vta lisa nr. 10 (Juh. II o. § 129 juurde) p. 11 märkus 2).

§ 141.

M.t.m. § 96. „On asunikkuudele tarvilik ehitusmaterjal eraldatud, müüb ringkonna riigimaade valitseja krundil järele jäänud kui ka § 95¹ teise lõike alusel kohapeal kasutamiseks määratud metsa kohapidajale metsaülema poolt kokku seatud hindamislehtede alusel (I). Metsa omandamisel arvatakse kohapidaja kasuks metsa hinnast maha 47,6 tm (7 k.s.) puumassi väärtus, sellel krundil kasvava keskmise metsa taksihinna järele, ja veel järele jäänud väärtusest $\frac{1}{40}$ hinnast iga aasta kohta, mille jooksul rentnik krunti pidanud enne metsa klupeerimist. (II.) Krundipidaja on kohustatud metsa, viljapuid ja põõsaid omandama 4 kuu jooksul, lõpuliku hinna teadasaamise päevast arvates (III). Ei omanda krundipidaja määratud tähtjaks metsa, viljapuid ja põõsaid, ei uuenda põllutöoministerium temaga rendivahekorda tema käes kasutada oleva krundi kohta.“

I. Kohapeal kasutamiseks jäätud metsa hindamine sünnib ühistel alustel asunikkuude metsade hindamisega. Hindamiselehe täitmisel tuleb täpselt talitada lehe all äärel antud seletuse kohaselt.

II. Hindamiselehe seab kokku metsaülem taksihinna järgi ilma iga-suguste mahaarvamisteta; need teeb ringk. riigimaade valitseja lõpliku müüginna kindlaksmääramisel.

Lepingu sõlmimisel arvatakse metsa hinnast maha M. t. m. § 96 alusel: 1) 47,6 tm (7 k. s.) puumassi väärtus, hindamiselehel näidatud krundi metsa keskmise hinna järgi; 2) jäägist $\frac{1}{40}$ metsa hinnast iga aasta kohta, mille jooksul krundipidaja kohta on kasutanud enne metsa hindamist, kusjuures ka täied poolaastad terveteks arvatakse.

Märkus 1: On hindamisele kuuluvate puude mass krundil kuni 47,6 tm (7 k. s.), loetakse mets omanduseks antuks hindamiselehe rentnikule kätteandmisega.

Märkus 2: Kohapidajale enne 8. okt. 1927 a. juurimiseks antud puid p. 1 tähendatud mahaarvamisel arvesse ei võeta, kui vastav akt sõlmitud.

Põlmini juhtn. 30. XI. 1926 a. nr. 8750 § 11.

III. Mets, viljapuud ja põõsad, millede hindamise vastu ei ole ühe kuu jooksul protesteeritud ja protestide korral — viimaste lahendamise järele, müüakse ära riigimaade valitseja poolt 4 kuu jooksul lõpliku hinna krundipidajale teatamisest. Müügi kohta sõlmitakse vastav leping.

Põlmini juhtn. 30. XI. 1926 a. nr. 8750 § 10.

§ 142.

M.t.m. § 96¹. „Metsa, viljapuude ja põõsaste ostu-müügi-
lepingud sõlmib ringkonna riigimaade valitseja (I). Ostu-müü-
gilepingud kinnitab riigimaade valitsuse vastava osakonna juha-
taja, kui müügihind ei ole lepingu järele üle 1.000 krooni;
riigimaade valitsuse direktor — kui müügihind ei ole üle 3.000
krooni; maakorralduse ja metsade valitsuse peadirektor — kui
müügihind ei ole üle 5.000 krooni, ja põllutööminister — kui
müügihind ulatab üle 5.000 krooni.“

I. Metsa ostu-müügi lepingu sõlmimisest on ringkonna riigimaade valitseja kohustatud viibimata teatama vastavale metsaülemale. Metsa ostu-müügi lepingu sõlmimisel tuleb krundikasutajale allkirja vastu teata- vaks teha, et kuni lepingu kinnitamiseni M. t. m. korras võib metsa raiuda ainult omaks majapidamiseks metsaülema poolt antud raiepileti järgi. Üle- astujad võetakse vastutusele kui omavolilised raiujad R. n. s. § 155¹ põhjal.

Asunikkudele-riigirentnikkudele, kes oma krundil kasvava metsa ostu- müügi lepingu sõlminud, kuid leping kinnitamata, võib kuni lepingu kinni- tamiseni tasuta vabaks antava 47,6 tm arvel lubada kuni 14 tm metsa raiumist tasuta välja antava raiepileti alusel.

Põlmini abi res. 4. V. 1929 a.

§ 143.

M.t.m. § 97. „Metsa, viljapuude ja põõsaste eest maksta tulev summa tasutakse aastamaksudena, mis 10 kr. vähemad ei või olla kuni 36 aasta jooksul. Võla pealt maksab ostja 2% int- resse aastas ühes vastava kustutusprotsendiga. Intressid ja kustutussummad tasutakse igal 1. veebruaril. Maksta tulev summa tehakse ümarguseks, jagatakse 10-le kroonile ning üle- jäägi tasub ostja ostu-müügi lepingu allakirjutamisel.“

RT 83 — 1928.

§ 144.

M.t.m. § 98. „Tähtjaks mittemakstud summade pealt maksab võlgnik viivitusraha 1% kuus, poolikud kuud terveteks lugedes. Kui võlad järgmiseks maksutähtjaks tasutud ei ole seaduslikku pikendust saamata, nõutakse need sisse ühes prot- sentidega vastuvaidlemata maksude sissenõudmise korras.“

§ 145.

M.t.m. § 99. „Kuni ostuhinna lõpliku tasumiseni võib ostja metsa raiuda või juurida ainult oma majapidamise tarvi-

tuseks ja maapanga loaga ka metsamaa ülesharimiseks põllu- ja rohumaaks. Maapanga loata on enne ostuhinna lõpulikku tasumist igasugune metsamüük keelatud. Loata müüdnud metsa eest nõutakse metsamüüjalt riigimetsa omavolilise raiumiste kohta seaduses ettenähtud korras sisse vastav osa metsahinnast ühes trahviga metsa raiumise aegse taksihinna suuruses.“ (I).

I. Eesti Maapangas otsustatakse metsaraiumise palved maa ülesharimiseks ringk. riigimaade valitsejalt saadavate andmete alusel (kui üle 3 ha — siis nõutakse veel maaparandusekava ja eelarve). Kui metsaraiumine on vajalik looduslikkudel põhjustel (iganenud, tuulemurd, kuivanud mets) — otsustatakse palved metsaülemalt saadud andmete alusel.

Neid andmeid on metsaülemad kohustatud andma ühes oma arvamisega.

Üldine järelevalve müüdnud metsa üle, kuni ostusumma lõpliku tasumiseni või koha põlise pidamise või ostu peale üleminekuni, jääb ringk. riigimaade valitseja peale. Iga raie- või juurimiseluba kohta saadab Eesti Maapank ringk. riigimaade valitsejale teateid.

§ 146.

M.t.m. § 99¹. „Metsa, viljapuude ja põõsaste ostu-müügi-lepingud, mille järgi ostjad riigile võlgu jäänud, antakse üle Eesti maapangale (I), kes ostuvõlgade arvestamist ning sissenõudmist toimetab oma põhikirjas §§ 104 p. 1 ja 110 ettenähtud alustel.“

I. Riigimaade valitsus saadab omanduseks andmise toimetuse korraldamisel nõude Eesti Maapangale. Nõude ärakiri saadetakse metsaülemale ja riigimaade ringk. valitsejale.

Selle kätte saades on need kohustatud võlaarveid lõpetama ja arveid ühes võladokumentidega esitama Eesti Maapangale.

§ 147.

M.t.m. § 99². „Võlgniku palvel võib Eesti maapanga juhatuse viljaikalduse, rahe, tulekahju, loomataudi või muude loodusjõuliste, kui ka teiste eriliste õnnetuste korral ära jätta viivitus-trahvi ja tasumise tähtaega pikendada kuni kolme aastani.“

§ 148.

M.t.m. § 99³. „Eesti maapanga juhatuse koosolekutest metsa, viljapuude ja põõsaste ostuvõlgade asjus võtab osa sõnaõigusega Maakorralduse ja metsade peavalitsuse esitaja. Ei ole viimane Eesti maapanga juhatuse otsusega nõus, otsustab küsimuse põllutööminister.“

b) Renditalude metsad.

§ 149.

Renditalude metsad hinnatakse ja müüakse rendikoha kasutajale „Maaseadusega võõrandatud maadel asuvate väiketalude

rendi vahekorra uuendamise seaduse (RT 51/52 — 1924) ja selle juurde antud Põlmini juhtn. 30. XI. 1926. nr. 8750 ja viimaste täienduse (Põlmini juhtn. 30. XI. 26 nr. 8751) kohaselt.

Märkus: Kogukonna-, asutuste- ja erarendimaade korraldamise seaduse (RT 16 — 1926 ja nr. 46 — 1928) alusel korraldamisele kuuluvatel maadel asuvate päraldiste väärtus määratakse alustel ja korras, mis maksvad riigi maadel asuvate päraldiste väärtuste määramisel.

Kogukonna j.n.e. seadus (RT 16 — 1926 § 22).

§ 150.

Maaseadusega võõrandatud maadel asuvate väiketalu (I) rendivahekorra uuendamise seadus RT 51/52 — 1924 a.

„§ 2. Peale talude planeerimist (II) omandab rentnik tema talu piiridesse jääva heina- ja karjamaa peal kasvava metsa kohta tarvitamisõiguse:

a) tasuta, kui praegune rentnik rendiõiguse temale müüjaga või pärandajaga kokku vähemalt 40 a. jooksul seda talu pidanud rendivahekorra alusel;

b) tasu eest, mis vastab $\frac{1}{40}$ metsa taksihinnast iga aasta kohta, mille võrra rentnik rendiõiguse temale müüjaga või pärandajaga kokku talu alla 40 a. on pidanud rendivahekorra alusel.

Märkus 1: Heina- ja karjamaa peal kasvavad mitte metsa iseloomuga üksikud puud antakse rentnikule tasuta.

Märkus 2: Heina- ja karjamaa metsa hulka arvatakse ka välja-renditavatel maa-aladel kasvavad väikesed puudesalgad ja väiketalu päralt arvatav katastrimets, kui seda kaardil või looduses olevate märkide järele heina- ja karjamaa metsast võimata on lahutada.

Märkus 3: Planeerimisel renditalu piiridesse aetava riigimetsa kohta omab rentnik selle metsa tarvitamiseks sama õiguse, mis temal oli talust planeerimise teel eraldatud heina- ja karjamaa metsa kohta, kuid mitte suuremas ulatuses, kui vastavalt eraldatud heina- ja karjamaal kasvava metsa väärtusele.“

I. Väiketalude all tuleb mõista niihästi endiseid renditalusid, kui ka kandi- ja popsikohti, kui viimased iseseisva majapidamise iseloomu kandisid ning majapidamise hooneid iseseisvalt kasutasid (hoonetes asus ainult ühe maapidaja perekond) ja koha piirid kindlad, selle peale vaatamata, kas talu peamõisast katastris lahutatud või lahutamata.

Põlmini juht. RT 90/91 — 1924 p. 1.

II. Maamõõtja märgib renditalu planeerimisel talu kaardil ja eraldab looduses piirimärkidega, katastriplani (1919 a. oktoobrikuul maksvusel

olnud) alusel, talu uutesse piiridesse jääva katastrimetsa piirid. Kui aga katastrimetsa eraldamine kaardil või looduses olevate märkide järgi võimata, teeb maamõõtja selle kohta vastava märkuse kava esilduse protokollis.

Põlmini juhtn. (RT 90/91 — 1924) p. 4. Riigimaade plan. teh. juhtn. (RT 46 — 1927).

Juhul, kui katastrimetsa renditalu planeerimisel maamõõtja poolt eraldamata jäänud, niisama ka renditalu planeerimiskavas märkus tegemata katastri metsa eraldamise võimaluse kohta looduses olevate märkide järgi, eraldab metsaülem piirimärkidega võimaluse korral viimase. Katastrimetsa eraldamise kohta, samuti ka juhul, kui seda eraldada võimata, teeb metsaülem vastava märkuse hindamislehele.

Põlmin juhtn. 30. XI. 1926 nr. 8750 § 5 märkus.

§ 151.

Maaseadusega võõr. m. asuvate väiketalu rendivahekorra uuend. s. (RT 51/52 — 1924).

„§ 4. Väiketalu peal asuvate ehituste kohta rentnikkude omandamisõiguse ja metsa kasutamissoiguse kindlaksmääramiseks asutatakse ringkonna komisjonid järgmises koosseisus: riigimaade ringkonna valitseja kui esimees, metskonna metsaülem ja vallanõukogu esitaja. Komisjoni ette kutsutakse seletusi ja tõendusid andma väiketalu pidajad ja tarviduse korral tunnistajad ning võõrandatud maade endised omanikud ehk nende volinikud. Komisjoni istungist tuleb asjaosalistele vähemalt seitse päeva varem teatada. Komisjoni istungi üle peetakse protokoll (I).“

I. Tõendavateks dokumentideks hoonete ja metsa vabaksandmise küsimuse lahendamise juures endistel väiketaludel võivad olla vallavalitsuste tunnistused, endine rendileping ja tõendused end. omaniku poolt, kui need teiste usaldusväärsete isikute või asutuste poolt kinnitust leiavad. Juhul, kui neid võimata saada, võib komisjon arvesse võtta selle küsimuse lahendamisel ka politsei poolt toimepandud juurdluse ja ülekuulamise.

§ 152.

Maaseadusega võõrandatud maadel asuvate väiketalu rendivahekorra uuendamise seadus (RT 51/52 — 1924).

„§ 6. Ringkonna komisjoni otsused astuvad jõusse peale kinnitamist maakonna komisjonis (I), kes läbi vaatab ja ära otsustab ka kõik sissetulnud kaebtused. Maakonna komisjon seisab koos riigimaade ülemast kui esimehest, metsarevidendist ja maavalitsuse esindajast. Komisjoni kutsub kokku riigimaade ülem ning esitab läbivaatamiseks kõik asjasse puutuva materjali ühes seletusega. Maakonna komisjoni otsused antakse asjaosalistele teada allkirja vastu vallavalitsuse kaudu.

Märkus: Maakonna komisjoni istungist teatatakse vastava vallanõukogu § 4 nimetatud esindajale, kes komisjoni istungist võib sõnaõigusega osa võtta, ja Riigikontrollile.“

I. Peale planeerimise kinnitamise planeerimise peakomisjoni poolt loetakse juhul, kus heina- ja karjamaametsa kasutamine maakonna komisjoni või Põllutööministri poolt tasuta vabaks on otsustatud anda¹⁾, see rentnikule üleantuks.

Heina- ja karjamaamets muil juhtudel, niisama ka katastrimets, kuuluvad hindamisele²⁾ M. t. m. §§ 95 ja 95¹ (RT 106 — 1927 ja 98 — 1929) ja nende juurde 30. XI. 1926 antud Põlmini juhtn. nr. 8751 alusel järgmiste eranditega:

a) ehituspuid eraldatakse asunikkuudele M. t. m. § 95¹ alusel ainult katastrimetsast³⁾;

b) heina- ja karjamaa peal kasvavad mitte metsaiseloomuga üksikud puud hindamisele ei kuulu (RT 51/52 — 1924 sead. nr. 16 § 2 märk. 1);

d) renditalu heina- ja karjamaa metsa ja katastrimetsa hindamine sünnib lahus.

Märkus: On renditalu planeerimisel talu küljest heina- ja karjamaametsa eraldatud ja teiste kruntide või riigimetsa külge liidetud, renditaludele aga selle asemel riigimetsa⁴⁾ juure planeeritud, hinnatakse eraldi: a) äräläinud heina- ja karjamaamets, b) juureantud riigimets ja näidatakse ära, milline osa viimase väärtusest kuulub äravõetud heina- ja karjamaametsa asemele andmiseks⁵⁾.

Põlmini juhtn. 30. IX. 1926 nr. 8751 § 5.

1) Tasuta vabaks andmine on seaduse mõtte järele mõeldav ainult selle heina- ja karjamaametsa kohta, mis juba enne talu korraldamist oli talu piirides ja sinna jäi ka pärast korraldamist.

2) Renditalude metsade hindamisele asuda alles pärast talude korraldamist ja heina-karjamaa ning katastrimetsa eraldamist.

Hindamisele kuuluvad puud — mets hinnatakse taksihinna järgi, ilma mingisuguste mahaarvamisteta. Andmed kantakse vastavale hindamislehele, mille alusel ringk. riigim. valitseja vastavad mahaarvamisest teeb ja müügihinna lõplikult kindlaks määrab.

3) Materjalide väljaandmisel peab metsatülem silmas eestkäit asunikkuude ehitusmaterjalidega varustamise vajadust; jätab aga renditalupidajale igal juhul eesõiguse ehitusmaterjalide saamiseks tema renditalu piirides asuvast katastrimetsast. (Põlmini juhtn. RT 3 — 1928).

4) Heina- karjamaametsa peale, mis planeerimisel-korraldamisel talule kas teiste renditalude küljest või riigimetsast juurde on tulnud, tuleb vaadata kui juurdetulnud riigimetsa peale.

5) Renditalu metsahindamislehele kantakse eraldi vastava tähe all ja alljärgnevas järjekorras järgmised metsa-puude rühmitused:

A — Renditalu korraldamisel talu piiridesse jäänud ja heina-karjamaametsast eraldatud katastrimetsa puud.

B — Renditalu heina- karjamaamets, mis oli talu piirides enne talu korraldamist ja jäi selle piiridesse ka pärast korraldamist.

C — Heina- karjamaa mets, kui ka üksikud puud (välja arvatud puud, mis M. t. m. § 94 p. 1 tähendatud), mis talu korraldamisel talu küljest ära läksivad, kui sellel korraldamisel talule on riigimetsast maad vastu antud ja kui sellel vastuantud maa-alal metsa või üksikuid puid leidub, mis hindamisele kuuluvad.

Ei ole maad vastu antud või ei kasva vastuantud maa-alal sääraseid puid, mis hindamisele kuuluksid, ei ole ka äräläinud heina- karjamaa metsa hindamine tarvilik.

D — Renditalule tema korraldamisel juure antud maadel kasvav mets ja üksikud puud, välja arvatud puud, mis M. t. m. § 94 p. 1 tähendatud.

Siinjuures tuleb aga kahte võimalust silmas pidada: a) talu küljest äräläinud heina- karjamaametsa väärtus (taksihinna järgi) on suurem, kui vastu-

§ 153.

Renditalude metsahindamise kohta metsäulema poolt kokuseatud hindamislehtede alusel sõlmib metsa ostu-müügi lepingud ringkonna riigimaade valitseja, käsitades maakonna komisjonide või põllutööministri otsuseid renditalu metsa kohta (I).

I. Renditalude metsa-ostumüügi lepingute sõlmimisel arvatakse maha metsa müügihinnast veel peale omaks tunnistatud osa: 1) 47,6 tm (7 k. s.) puumassi väärtus kui ka 2) $\frac{1}{40}$ hinnast iga komisjoni otsuse ja metsa hindamise vahelise aasta kohta.

§ 154.

Rentniku õigused krundil kasvava metsa kasutamise asjus kuni metsa ostu-müügi lepingu sõlmimiseni on käsitatud erijuhtnöörides (Lisa nr. 10 Juh. II o. § 129 juure).

antud maa-alal kasvava metsa väärtus ja b) äräläinud maa-alal kasvava metsa väärtus on väiksem kui vastuantud maa-alal kasvaval metsal.

Esimesel juhul müüakse kõik vastuantud maa-alal kasvav mets krundipidajale ja seal ei või ette võtta mingisugust ehituspuude eraldamist M. t. m. § 95¹ korras.

Teisel juhul, kui krundipidaja omab vastuantud metsa üle ainult osalise õiguse, tuleb vastuantud metsast eraldada niisugune osa, mis taksihinna poolest vastaks äräläinud karja-heinamaametsa taksihinnale, ja milline osa kuulub müümiseks krundipidajale.

Kõik muu juureantud maa-alal kasvav mets, mis sellest eraldamisest üle jäänud, käib M. t. m. § 94 mõiste alla ja kuulub kasutamisele M. t. m. ettenähtud korras ja tingimustel. Muuseas kuuluvad sellest metsast eraldamisele ehitusmaterjaliks kõlbulikud puud 20 sm (8") jämedusest alates (M. t. m. § 95¹). Seda ülejäänud osa tuleb hinnata ja hindamislehel näidata kui katastrimetsa (hindamislehe puude rühmitus „A“).

Riigirenditaludele juureantud mets hinnata eraldi kahes osas (A ja D) ainult siis kui 10 a. raiealagist asunikke rahuldada ei suudeta, s. o. kui rühmitusest A kuuluvad asunikkudele müümiseks ehituspuud 20 sm jämedusest alates. Kui nimetud puud aga eraldamisele ei kuulu (M. t. m. § 95¹ märkus), siis hinnata juureantud mets ühe üksusena ning vastavaid mahaarvamisi (äräläinud metsa arvel) teha ainult üldhinnast.

Iga rühmituse sissekandmise järele tuleb hindamislehe vastavas lahteris kriips tõmmata ja selle järele kohe vastava tähe all järgmine rühmitus sisse kanda. Juhul, kui ühest lehest kõikide rühmituste sissekandmiseks ei peaks jätkuma, tuleb sissekandmist järgmisel lehel jätkata. Niisugusel korral varustatakse esimene leht nr. 1, teine nr. 2 j.n.e. ja näidatakse hindamislehe alumisel paremal nurgal, missugusel lehel hindamise järg edasi läheb. Seejuures tuleb silmas pidada, et hindamislehed 3 viisi kokku on koondatud ja et need 3 lehte, mis ühe krundi jaoks normaalselt on ette nähtud, ühe numbriga alla kuuluvad ja et juhul, kui ühe krundi hindamise andmed ühele lehekomp-lektile ära mahuvad, lehe numbrid näidata ei tule.

Lisa nr. 1.

(Juh. II o. § 11 juurde).

Metsahindamise aruanne.

1. Hindamisele kuuluvat metsa võib välja anda pärast hindamise kinnitamist Keskasutuse poolt.

2. Metsahindamise andmed esitada Keskasutusele sellekohase aruandena 15. juuliks.

3. Metsahindamislehed saata korraga kogu aruandeaasta kasutuse kohta, ömmelduna kausta kaante vahele alljärgnevas järjekorras:

1) Oksjonilt müümiseks: üle kogu metskonna a) aruandeaasta langiosatükid, b) eelmiste aastate jäägid, c) seemnepuud ja harvikud, d) väljaspool eelarvet, e) etteraiumised, f) põimen-dusraided.

2) Kohalikkude nõuete rahuldamiseks.

(järjekord nagu p. 1.).

3) Riigi metsatööstusele müümiseks:

(järjekord nagu p. 1.).

4. Peale metsahindamise aruande kinnitamise erilubade alusel raiumisele võetava metsa hindamise andmed saata Kesk-asutusse kohe pärast hindamise lõpetamist.

5. Käesolevas juhtnõuroides p. 3. tähendatud järjekorras sisse kanda andmed ka metsatükkide nimekirja ja metsaoksjoni kuulutusesse.

6. Igasugused kõrvalekaldumised majanduskava alusel kinnitatud aasta kasutusnormist peavad olema märgitud ja põhjendatud metsandikkude kaupa.

7. Aastalangi jaotuslehed on eraldi iga metsandiku kohta ja üks kogu metskonna kohta.

8. Peale hindamise kontrollimise saadab Keskasutus metsa-ülematele: a) oksjoni kuulutused läbivaatamiseks ja võrdlemiseks, ühtlasi ette kirjutades olla tarbekorral aj. oksjoni komisjoni esimees; b) kohalikkude nõuete rahuldamiseks määratud metsatükkide nimekirja ühes müügi ja kasutamise loaga.

Lisa nr. 2.

(Juh. II o. § 21 juurde).

Väljaandmiseks määratud metsa hindamine.

1. Kõik väljaantav mets, nii kasvav kui ka surnud, rinnamõödust üle 8 sm, loetakse ja mõõdetakse hindamise otstarbel

Erandeid on lubatud ainult metsa materjalide arvu järgi müümisel.

2. Mõõtmisel-lugemisel jaotatakse puud 3 liiki: tarbe-, pooltarbe- ja küttepuud. Jaotuse juures on aluseks puu tehnilised omadused, mitte aga kohaliku turu nõuded.

Märkus: Nummerdatud puudena väljaandmisele kuuluvad puud jaotatakse ainult tarbe- ja küttepuudeks.

Pooltarbepuudeks lugeda need tarbepuud, mille tabeli järgi arvestatavast tarbepuu massist on vähem kui 50% tarbe-materjaliks kõlbulik.

4. Pinna suuruse järgi väljaantava metsa lugemisel kantakse pooltarbepuud metsalugemislehel erilahtrisse. Andmete ülekandmisel metsahindamislehele jaotatakse pooltarbepuud igas jämedusastmes võrdselt tarbe- ja küttepuude peale nii, et metsahindamislehel on ainult kaks liiki.

5. Lugemisel metsas märkida puid märknoaga järgmiselt: tarbepuu — ühe kriipsuga, pooltarbepuu — kahe kriipsuga ja küttepuu — ristiga.

Seemnepuud tembeldatakse ja nummerdatakse rinna kõrguselt ja maa ligidalt ja märgitakse silma kõrguselt silmapaistva musta õlivärvi vööga.

6. Puude jämedus (läbimõõt) võetakse paaris sentimeetrites rinna kõrguselt s. o. 1,3 m juurte hargnemise kohast. On puud läbilõikes ovaalsed, siis võtta kahe ristläbimõõdu keskmine.

7. Metsa hindamisel kändude läbimõõdu järgi määratakse rinnakõrguse läbimõõt kännu läbimõõdu järgi, vähendades seda metsa kasvutingimuste ja iseloomu kohaselt.

8. Puude kõrgus määratakse kõrgusmõõtjaga tervetes meetrites. Kõrgusjärkude määramisel silmas pidada metsahindamise tabelite seletust. Juhul, kui kõrgusjärkude vahepiir langeb terve meetri peale, tulevad puud, mis piiripealse mõõdu välja annavad, kõrgemasse järku arvata.

Kõrgusjärgud määratakse keskmiste puude järgi. Tarbekorral tuleb hindamise täpsuse mõttes ühe osatüki mets jaotada mitmesse kõrgusjärku.

9. Puude mõõtmise- ja lugemisandmed kantakse metsalugemislehele, missugused on varustatud iga langitüki kohta jooksva numbriga. Viimase järjekorra numbri juurde märkida sõnadega „Viimane“. Metsalugemislehed antakse ära metsaüleva kantsseleisse allkirja vastu. Algeksemplarid hoitakse alal metskonna kantsseleis koos metsahindamislehtedega.

10. Nummerdatavad puud, missugused määratud väljaandmiseks kännuloo järgi, kantakse puude nummerdamislehele. On nummerdatud puud ära müüdüd, märgitakse nummerdamis-

lehe teisele küljele raiepileti number ja leht pannakse vastavasse kaustikusse.

11. Metsalugemislehtede ja puude nummerdamislehtede andmetel seatakse kokku langitükkide metsahindamislehed.

12. On mõnel langitükil osa puid nummerdatud puudena ära müüdud, tehakse metsahindamislehele märkus, millest nähtuks müüdud puude selts ja kütte- ning tarbepuu mass ja taksihind.

13. Metsa hind arvutatakse riigi metsamüügitakside ja Keskasutuse poolt kinnitatud taksijärkude alusel. Selgub mõnel juhul, et maksvad tabelid ja juhtnöörid ei võimalda hindamislehele võetud metsa tõelist väärtust täpselt kindlaks teha ja selleks oleks vaja sisse võtta hindamise andmetesse teatud korrektiiv, siis ei või seda teha metsametnik ise, vaid selleks tuleb nõutada Keskasutuse igakordne luba. Selleks määrab metsaülem või abi aktiga kindlaks metsa iseloomu (seisukorra) ja esitab selle koos kluppimise andmetega metsarevidendi kaudu Keskasutusele juhtnööride saamiseks.

14. Juhtudel, kui mõõdetud puu on jämedam kui tabelites näidatud jämedam puu, tuleb iga järgneva 2 sm kohta, mille võrra mõõdetud puu jämedam on kui viimane tabelis näidatud, viimase puu üldmassile juure arvata viimase ja eelviimase puude massi vahe +10%.

$$\begin{aligned} \text{Näide: mänd I j. k. 84 sm} &= 5,02 + \frac{8}{2} (5,02 - 4,83) + \\ &+ \frac{8}{2} \times \frac{5,02 - 4,83}{10} = 5,02 + 0,76 + 0,08 = 5,86 \text{ tm.} \end{aligned}$$

15. Hinnatud metsa väärtuse sihilik vähendamine ja suurendamine on võrdsed kuriteod ja ühtlasi karistatavad.

16. Kluppimise andmete täpsuse eest on vastutavad mitte üksi tegelikud kluppivad, vaid ka kõik need metsametnikud, kelle peale on pandud Juh. II osa § 21 metsa lugemise kontroll.

17. Kontrollimisel metsahindamislehele märkida metsaülemal ja abil mitte üksi oma allkiri, vaid ka kontrollimise tulemused ja tagajärjed.

Lisa nr. 3.

(Juh. II o. § 131 juurde).

Metsaoksjon.

1. Metsaoksjon on enampakkumine, kus müüakse riigimetsa kõigile soovijaile.

2. Oksjoni pidamise koht, aeg ja ajutise oksjoni komisjoni esimees määratakse igakordse Keskasutuse ettekirjutusega Juh. II o. § 132.

3. Teadaanne (kuulutus) metsaoksjoni aja ja koha üle avaldatakse Keskasutuse poolt „Riigi Teatajas“ ja loetavamates ajalehtedes võimalikult üks kuu enne oksjoni päeva.

4. Oksjoni pidamise kord on kindlaks määratud Metsaseaduse §§ 209—212 ja Riigi töövõtete ja hangete seaduse §§ 116, 172—176, millest alljärgnevad väljavõtted.

Metsaseadus.

§ 209. Oksjon on suusõnaline või kirjalikkude pakkumistega kinnistes ümbrikutes või mõlemate pakkumisviisidega ühteageu ja peetakse korra järgi, mis kindlaks määratud Riigi töövõtete ja hangete seadusega, kuid Metsaseaduse §§ 210—212 käsitatud muudatustega.

§ 210. Müügingimustele kirjutavad alla enne pakkumiste algust kõik oksjoni suusõnalisest pakkumisest osavõttasoovijad, ära märkides kautsjoni suuruse, mis asendabki kirjaliku pakkumise esitamise.

§ 211. Järelokjoni ei peeta.

§ 212. Oksjoni lõppedes täiendab ostja enne oksjoni ruumist lahkumist kautsjoni vastavalt müüdüd metsa hinnale müügingimustes kindlaks tehtud määral, kirjutab alla pakkumiselehele ja teisele eksemplarile müügingimustele, missugune omab lepingu jõu oksjoni toimetuse kinnitamisega.

Riigi töövõtete ja hangete seadus.

§ 116. Kui oksjonile ja ka järeloksjonile keegi ei ilmu, või ilmub üksainus pakkuja, siis esitab oksjoni toimetanud asutus selle oma ülemusele, kes otsustab, kas ette võtta uus oksjon või käsitada mõnda muud abinõu hanke teostamiseks, või anda hange isikule, kes võttis osa oksjonist, muidugi kui tema pakkumine tunnistatakse riigile kasulikuks.

§ 172. Isiklikult esitatud või postiga saadetud ja tähtajaks saadud kirjalikud pakkumised hoitakse alal sihtasutuses avamatult ja nende enneaegset avamist loetakse tähtsaks teenistusealaliseks süüteks.

§ 173. Oksjoni algul tuuakse kõik kirjalikud pakkumised kinnistes ümbrikutes oksjoni ruumi ja hoitakse alal avamatult oksjoni lõpuni.

§ 174. On suusõnaline oksjon ja järelokjon lõpetatud, avatakse kinnised pakkumised ja loetakse ette kõikide juuresolekul.

§ 175. On kirjalikkudest pakkumistest mõni riigile kõige kasulik, antakse hange selle pakkujale; on aga kirjalikult pakutud hind võrdne suusõnal pakutule, siis antakse eesõigus suusõnal pakkujale.

§ 176. Sellega lõpetatakse oksjoni toimeetus ja peale kinniste kirjalikkude pakkumiste avamist ei võeta enam arvesse mingisuguseid juurepakkumisi; pakkumised, mis seaduse nõuetele ei vasta, jäetakse tähele panemata.

Kindlustused.

§ 38. Kroonu hangete ja töövõtete lepingud kindlustatakse järgmiselt: 1) kinnisvara pantimisega, 2) vallasvara pantimisega, 3) käemeeste vastutusega, 4) seadusliku viivitustrahviga, 5) krediitasutiste garantiikirjadega.

(RT 1 — 1927).

5. Enampakkumist toimetab ajut. oksjoni komisjon, mis-sugune peab olema vähemalt 3-liikmeline:

esimees — metsarevident, metsaülem või tema asetäitja, liikmed — omavalitsuse ja politsei esindaja.

M. S. § 208.

Riigikontrollile teatatakse oksjonist Keskasutuse poolt.

Märkus: Komisjoni liikmetele tasu ei maksta. Siseministri ringk. 30. IX 24 a. nr. 1736.

6. Metsaoksjonid on segaoksjonid. Kirjalikud pakkumised esitatakse tempelmaksustatult 50 s. kinnistes ümbrikutes ajutisele oksjoni komisjonile enne suusõnaliste pakkumiste algust.

Kirjalikult ja suusõnal on ühel ostjal keelatud pakkuda ühe ja sama müügiüksuse peale.

7. Pakkumises peab olema tähendatud: a) sõnades iga müügiüksuse eest pakutav hind, b) pakkuja ees- ja perekonnanimi ja alaline elukoht, c) pakkumise juures peab olema ka kautsjon 10% suuruses pakkumise koguhinnast.

Pakkumised, mis neile nõuetele ei vasta, loetakse maksvusetuks.

Hangete s. § 147.

Märkus: Tempelmaksustamata pakkumistele tuleb anda käik, kuid tempelmaks sisse nõuda seaduses ettenähtud korras.

8. On mõni riigile kasulik pakkumine vormilt puudulik, siis seda mitte tühistada ja kautsjoni mitte tagasi maksta, vaid pakkumine ette panna koos kogu oksjoni toimetusega Keskasutusele lõplikuks otsustamiseks Hangete sead. § 126 põhjal.

9. Suusõnalisest pakkumisest osavõttasoovijailt nõutakse sisse müügitingimustele allakirjutamisel kautsjoniks umbes 10% ostakavatsetavate müügiüksuste alghinnast.

M. S. § 210.

10. Müügiüksused tulevad pakkumisele metsaülemale saadetud oksjoni kuulutuses (Lisa nr. 1) tähendatud järjekorras ja alghinnaga.

11. Alghinnaks metsa müümisel oksjonilt on Juh. II o. § 25 korras kindlaks määratud hind. Selle alandamine võib sündida ainult Keskasutuse nõusolul.

12. Oksjoni kohta peetakse protokoll (vorm nr. 1.)

13. Enne kirjalikkude pakkumiste avamist on suusõnalisel pakkumisel kõrgema hinna pakkujal õigus tema poolt pakutud hinnale veel juurde lisada, millest komisjoni esimees enne kirjalikkude pakkumiste avamist avalikult teatab.

14. Oksjoni toimeetus kinnitatakse Juhendi II o. § 134 tähendatud korras.

Oksjoni komisjonil tuleb ainult neid metsamüüke kinnitada, mis riigile kasulikud, kuna aga igal juhul, kus komisjoni liikmetel tekib kahtlus ostjate omavahelises kokkurääkimises või kui pakutud hinnad liig madalad on, tuleb müük Hangete s. § 126 põhjal kinnitamata jätta.

15. Peale oksjoni pidamist saadetakse algtoimeetus Keskasutusele hiljemalt 3 päeva jooksul kokkuõmmelduna järgmises

järjekorras: a) Keskasutuse ettekirjutuse ära kiri oksjoni määramise kohta, b) oksjoni kuulutus, c) kautsjonileht ja metsavalitsuse korraldusesse üleantud kautsjonite vastuvõtmise kviitung, d) enampakkumiseleht, e) kirjalikud pakkumised ühes ümbrikutega, f) oksjoni protokoll, g) oksjoni järeldusteleht, h) müümata jäänud oksjoni üksuste nimekiri, i) metsamüügi tingimuste leht ostjate allkirjadega.

Märkus: Oksjoni toimetuse ära kirja saatmine Riigikontrollile pole tarvilik.

16. Kohe peale oksjoni lõppu, kuid hiljemalt järgmise päeva hommikuks teatada Keskasutusele telefonogrammiga:

a) müüdnud metsa hektaaride arv, taksihind ja müügihind,

b) müümata jäänud metsa hektaaride arv ja taksihind.

17. Oksjonil müümata jäänud metsatükkide müük kindla hinnaga ilma igakordse sellekohase Keskasutuse loata on keelatud.

18. Iga kuu tuleb metsaülemal teatada vastavale maksuinspektorile isikute nimed ja elukohad, kes metskonnast kuu jooksul oksjonilt on ostnud nii kasvavat metsa kui ka metsamaterjale ja kui suure summa eest.

Teatada tuleb ka seda, kui keegi on ostnud lepingu alusel oksjoni jääke ärilisel otstarbel edasimüümiseks.

Pole kuu jooksul sellekohaseid müüke olnud, jääb teadaande saatmine ära.

Lisa nr. 4.

(Juh. II o. § 117 juurde).

Võistluspakkumine.

1. Võistluspakkumine on enampakkumine, kus müüakse riigi metsa ainult kohalikule rahvale väljaspool linnade ja alevite administratiivpiire. Metsa müüakse vaid oma majapidamiseks — kütteks, ehituseks, remondiks, käsitööks, mille tõenduseks tuleb esitada vallavalitsuse tunnistus vajatavate metsamaterjalide umbkaudse paljuse kohta.

Märkus: Vallavalitsuse tunnistust ei nõuta ostjalt, kes vajab metsamaterjale vähem kui 35 tm.

2. Ärilisel alusel tegutsevaile isikuile nende tööstuse tarbeks ja ühisustele (meiereid, telliskivitööstused, viinavabrikud j. m.) müüakse metsa oksjonilt.

3. Puuduvad oksjonil nõuetavad sortimendid või on käesoleva lisa p. 2 tähendatute rahuldamine muil põhjustel võimata, siis müüa neile metsa võimaluse korral keskmise oksjoni hinnaga (Juh. II o. § 115.)

4. Võistluspakkumist tuleb pidada kohapealse tarviduse kohaselt võimalust mööda sama valla piirides, mille rahuldamiseks see määratud.

Võistluspakkumisest osavõtmist ei takista ostja elamine väljaspool metskonna piire, kui on silmas peetud käesoleva lisa p. 1 nõudeid.

5. Võistluspakkumise teadaanne-kuulutus tuleb metsaülemal välja panna vähemalt 7 päeva enne pakkumist metskonna kantseleis, vallamajades ja käidavamais kohtades.

6. Müügiüksuste nimekiri välja panna koos võistluspakkumise teadaandega-kuulutusega vähemalt metskonna kantseleis ja vallamajades, sellekohast märkust tehes mujal väljapandavatele kuulutustele.

7. Müügiüksuste suuruse määrab metsaülem, kusjuures üksus ei tohi sisaldada massi üle 70 tm.

8. Kohalikkude nõuete otstarbekohasema rahuldamise mõttes kasvava metsaga on soovitatav müüki korradada nummerdatud puudena.

9. Igale ostjale müüakse metsa kuni 70 tm. Tõelise tarviduse korral võib müüa ka enam, kui see teiste kohal. elanikkude varustamist ei takista ja vallavalitsuse tunnistusega erakorraliselt suur nõudmine tõestatud ja põhjendatud on.

10. Võistluspakkumise komisjon on vähemalt kolmeliikmeline: esimees — metsaülem või tema asetäitja, liikmed — üks metskonna ametnik ja vallavalitsuse või politsei esindaja. Komisjoni liikmetele saadetakse teadaanded metsaülema poolt vähemalt 7 päeva enne võistluspakkumist.

Komisjoni liikmetele tasu ei makseta.

Riigikontrolli Tsiviilosakonnal peab võistluspakkumise teadaanne käes olema vähemalt 48 tundi enne võistluspakkumise algust (RT 95/96 — 1920. Eelkontrolli määrus § 4).

11. Alghinnaks metsa müümisel võistluspakkumiselt on Juh. II o. § 25 korras kindlaks määratud hind. Selle alandamine võib sündida ainult Keskasutuse nõusolul, välja arvatud Juh. II o. § 12 loetletud metsamaterjalid.

12. Pakkumine on suusõnaline. Enne pakkumise algust tehakse teatavaks müügi tingimused, millele alla kirjutavad kõik pakkumisest osa võtta soovijad.

Märkus: Allakirjutatavatesse müügitingimustesse ja lepingutesse, kui ka kuulutustesse sisse võtta, et edasimüümise korral müüjalt lepingu tingimuste p. 19 kohaselt sisse nõutakse edasimüüdud metsa eest veel 2 kordne taksihind.

13. Võistluspakkumisel peetakse võistluspakkumise leht, millele annab allkirja vastava müügiüksuse peale kõrgema hinna

pakkuja otsekohe pakkumise lõppemisel selle üksuse peale ja tasub ära vähemalt ühe kolmandiku ostuhinnast, väljaantava raiepileti või nummerdatud puude müügitähe vastu. Loobub ostja ostuhinna tasumisest, määratakse üksus kohe uuesti pakkumisele ja endine pakkuja kaotab edasipakkumise õiguse.

Märkus: Võistluspakkumisel vastuvõetud kautsjonid, tempelmaks ja ostuhind kantakse võistluspakkumise lehe vastavatesse lahtritesse kohe peale nende vastuvõtmist eraldi iga üksuse kohta.

14. Sünnib metsa väljaandmine lepingu alusel (Juh. II o. §§ 40 ja 48), tuleb kõrgema hinna pakkujalt sisse nõuda kautsjon 10% suuruses pakutud hinnast enampakkumislehele allkirja andmisel, kuna ostuhinna tasumisest ja raiepileti väljaandmisel talitada lepingu tingimuste kohaselt.

15. Võistluspakkumise toimetuse kinnitab komisjon. On ühele isikule (ostjale) müüdud metsa kogusummas üle kr. 1000 väärtuses, saadetakse toimetuse selles osas Keskasutusele kinnitamiseks.

16. Võistluspakkumise kohta peetakse protokoll (Vorm nr. 2) Komisjoni poolt peab alla kirjutatud olema ka võistluspakkumise leht.

Võistluspakkumise toimetuse hoitakse alal metstkonnas.

17. Jääb võistluspakkumisel müümata üle $\frac{1}{3}$ müügilemääratud metsast (taksihinna järgi), tuleb korraldada uus võistluspakkumine, mitte varem kui 15 päeva pärast, sellest kohalikele rahvale teatades.

18. Jääb müümata alla $\frac{1}{3}$ müügilemääratud metsast, võib metsaülem seda koh. rahvale müüa viimasel võistluspakkumisel saavutatud keskmise hinnaga.

19. Teistkordsel võistluspakkumisel müümata jäänud metsa võib likvideerida käes. juhtn. p. 18 kohaselt.

Märkus: Tõsise tarviduse korral võib metsaülem müüa metsa kindla hinnaga ka kahe võistluspakkumise vahel.

20. Võistluspakkumisel müümata jäänud tükkidelt võib metsaülem müüa metsa alevi elanikkudele oma majapidamiseks keskmise oksjonihinnaga.

Põlmini resol. 17.XI. 26 a. nr. 8261.

21. Võistluspakkumise toimetuse kuulub tempelmaksutamisele 1% määral üldsummast arvates.

Tempelmaks kustutatakse markides võistluspakkumise lehel, kui lepingud ei sõlmita, või makstakse Eesti Panga osakonda, kviitungi võistluspakkumise lehe juurde lisades.

Temp. s. (RT 45 — 1928) § 3 p. 3, tariifi nr. 37 viimane lõige;

Otsek. maks. peaval. seletus 1928 nr. 956/g.

Põllutöö-, karjakasvatuse-, metsanduse-, kodumajanduskoolide ja katseasutuste metsamaterjalidega varustamise kord riigimetsast.

1) Põllutööministri juhtnõõrid põllumajandusliikude kutsekoolide ja katsejaamade varustamiseks kütte- ja tarbepuudega riigimetsast (RT 14 — 1930).

Alus: Metsaseaduse §§ 249 ja 251 V.s.k. VIII k. ning Vab. Val. otsus 15. IV 25 a.

§ 1. Põllumajandusliikude kutsekoolide ja katsejaamade varustamiseks kütte- ja tarbepuudega antakse Põllumajanduse osakonna poolt kinnitatud sellekohaste eelarvete järele koolide ja katsejaamade ülalpidajatele metsade ameti korraldusel riigimetsast metsamaterjali alljärgnevatel tingimustel.

§ 2. Avatud kui ka Vabariigi Valitsuse poolt kinnitatud võrgukavas ettenähtud põllumajandusliikude kutsekoolide koolihoonete, õppeasutiste, sauna, õpetajate ja õpilaste eluruumide, kooli talumajapidamishoonete kui ka katsejaamade ning nende taluhoonete ehitamiseks ja korrashoidmiseks antakse metsamaterjali tasuta. Peale selle antakse tasuta tarbepuid koolide õppetöökodadele töömaterjaliks ja küttepuid kooli ja katsejaama hoonete kütteks. Küttepuid kooli või katsejaama talumajapidamis-hoonete kütteks antakse taksihinnaga — õpetajate eluruumide kütteks aga keskmise turuhinnaga.

Kooli või katsejaama juures asuvate majandusliikude ettevõtete, nagu piiritusvabrikud, meiereid j.n.e. ehitamiseks, korrashoidmiseks ja kütteks antakse tarbe- ja küttepuid taksihinnaga.

Puud antakse metsas kannu peal ja nende ülestöötamine ning välja-vedu sünnib saajate kulul.

§ 3. Küttepuid antakse kuni 9,7 ruumimtr. iga ahju ja kuni 14,5 ruumimeetrit iga pliidi kohta. On aga olemas keskküte või ühisköök, antakse küttepuid eelmise 3 aasta keskmise tegeliku tarvituse järgi; samal alusel antakse küttepuid kooli sauna jaoks.

§ 4. Kooli või katsejaama ülalpidajad on kohustatud saadud kütte- ja tarbepuid kasutama antud otstarbeks.

Kui kooli või katsejaama ülalpidaja ei kasuta saadud kütte- või tarbepuid määratud otstarbeks, võib Põllutööministeerium lõpetada käesoleva juhtnõõri alusel kütte- ja tarbepuude andmise ning metsade ameti korraldusel nõutakse sisse muuks otstarbeks tarvitatud kütte- või tarbepuude väärtus keskmise turuhinna suuruses, kusjuures võetakse arvesse tasutud taksihind.

§ 5. Loobub keegi ehitusmaterjalide saajatest kooli või katsejaama ülalpidamisest, siis on ta kohustatud metsade ameti nõudmisel tasuma saadud ehitusmaterjali väärtuse materjali andmise aasta kohaliku keskmise turuhinna suuruses, millest lahutatakse $\frac{1}{25}$ materjalide väärtusest iga aasta kohta, mille jooksul kooli või katsejaama peetud peale materjali saamist ja materjali taksihind, kui see tasutud riigile ehituspuude saamisel.

2) Käesoleva lisa p. 1 lubatud küttepuid võib anda ühe aasta peale ette, koolijuhataja sellekohase sooviavalduse peale.

Küttepuid anda võimalust mööda maapinna suuruse järgi.

Põlmini abi resol. 27. VI. 1928.

3) Küttematerjalide nõudmised, mis esitatud tähtjaks, s. o. 1. VII (Juh. II o. § 107) ja põllumajanduse osakonna poolt kinnitatud, võib rahuldada ilma nõudmise edasi saatmata Keskasutusele.

Lisa nr. 6.

(Juh. II o. § 109 juurde).

Metskonna ametnikkudele ja ringkonna riigimaade valitsejatele metsamaterjalide andmisekord.

1. Vabariigi Valitsuse poolt 14. oktoobril 1925 a. vastu võetud Põllutööministeeriumi ametnikkude palgalisade määruse muutmise määrus.

§ 2. Ringkonna riigimaade valitsejatele, metskondade ametnikkudele ja teenijatele antakse riigi metsast küttepuid 9,7 rm (1 kantsüld) iga ahju peale ja 14,5 rm (1,5 k.sülda) pliidi peale aastas, mitte aga rohkem kui 48,5 rm (5 k.sülda) ringkonna valitsejatele ja metskonna metsaülematele, 38,8 rm (4 k.sülda) metsaülema abidele ja kandidaatidele ja 29,1 rm (3 k.sülda) teistele metskonna ametnikkudele ja teenijatele.

Märkus: Puude ülestöötamine ja vedu sünnib ametnikkude eneste kulul.

Nende puude edasimüümine on keelatud.

RT 85 — 1923.

RT 161/162 — 1925.

2. Küttepuid käesoleva lisa p. 1 alusel antakse eeskätt surnud metsast. Kui läheduses surnud metsa ei jatku, siis võib anda ka kasvavat küttepuu metsast või valmismaterjalidena Riigi metsatööstuse arvelt.

Märkus: Hagu antakse nelikorda suuremas ruumimõõdus kui puid.

3. Ringkonna riigimaade valitsejatele antakse küttematerjale, kui Riigi metsatööstus puudub, materjalide arvu järgi või nummerdatud puudena tasuta, kusjuures küttepuid lubatakse valmistada ainult neist puudest, mis tarbepuud ei sisalda.

4. Antakse küttematerjal Riigi metsatööstuse poolt valmistatud materjalidena, tuleb sisse nõuda tegelikud ülestöötamise ja muud kulud + 15% sellest administratsiooni kuludeks.

Põlmini nõusolu 2. II. 1928.

5. Metsarevidendile võib müüa aastas kuni 29 rm küttepuid taksihinnaga.

6. Alluvatele ametnikkudele võib metsaülem müüa nende majapidamiseks tarvilikke metsamaterjale ühistel alustel kohaliku rahvaga.

7. Metsaametnikkudele on lubatud tasuta ja ilma raiepiletita raiuda nende palgamaadelt puid alla 10 sm (4") kännult, kui raiumine sünnib heinamaa või karjamaa puhastamise huvides ja kui materjale ei müüda.

Põlmini nõusolu 23. IV. 1927.

8. Juh. I. o. § 290 ettenähtud töödeks kui ka aedade tegemiseks ja korrashoiuks asukohtade juures ning kasutada oleval maaalal antakse metsamaterjal metsaametnikkudele tasuta.

Lisa nr. 7.

(Juh. II o. § 113 juurde).

Maanteede ja sildade jaoks metsamaterjalide andmise kord.

1. Linnavalitsuste poolt esitatud metsamaterjalide nõudmised tulevad arvesse võtta peale sellekohast kinnitamist Teedeministeriumi poolt, kuhu nimetatud nõudmised tulevad kohe edasi saata.

2. Metsamaterjale anda ainult maa- ja linnavalitsuste nõudmisel:

a) selleks määratud osatükkidelt materjalide arvu järgi või nummerdatud puudena;

b) riigi metsatööstuse poolt valmistatud valmismaterjalidena.

Nummerdatud puudena võib metsa välja anda ainult määruse (RT 33 — 1929) § 3 ettenähtud erakorralistel juhtudel. Sel korral arvestada ka küttepuid Vabariigi Valitsuse poolt määratud hinna ja tasumise tingimustega (RT 27 — 1929).

3. Riigi metsatööstuse poolt valmistatud metsamaterjalid välja anda veotähega, seejuures materjalide vastuvõtjalt sisse nõuda valmistus-, väljaveo ning 15% adm. kuludeks (Adm. kulud arvata: kännurahast + töökulu).

Väljaantud Riigi metsatööstuse poolt valmistatud materjalid sisse kanda üleandmise akti, näidates laotr. 12 ainult sissenõudmata kännuraha.

Väljaantud materjalide sissenõudmata kännuraha arvestada Riigi metsatööstuse tegevus-aasta aruande juures olevas Keskasutuse arvel antud metsamaterjalide kännuraha aruandes.

See kännuraha tasutakse omavalitsuste poolt metsamüügi jaoks ettenähtud alustel.

4. Kasvava metsa müümise korral leping sõlmida harilikul metsa ostu-müügi planketil ja valmismaterjalide müümise korral Riigi metsatööstuse alal tarvitataval planketil, kuid viimasel

juhusel Riigimaade ja metsade valitsuse nimel, muudatustega maksutingimuste osas vastavalt RT 27 ja 33 — 1929. Kautsjoni nõudmine jääb ära.

5. Üleandmise aktid kokku seada vastaval trükitud planketil 4 eksemplaris, millest ära saata esimene peale kogu operatsiooni lõppu ühes raiepileti ja lepinguga Keskasutusele, teine alal hoida metskonna kantseleis, kolmas üle anda vastavale omavalitsusele ja neljas saata vahenditult Teedeministeeriumile.

Lisa nr. 8.

(Juh. II o. § 109 juurde).

Posti-telegraafi-telefoni valitsusele telegraafi-telefoni postide müümise kord.

1. Telefoni ja telegrafi liinide ehitamise ja parandamise kohtadele lähemast metsast aetakse välja metsakorralduskavas ettenähtud kohtadel järgneva aasta raielangi osatükid, kust siis tehnilistele tingimustele vastavad puud välja valitakse, nummerdatakse, ja kui Riigi metsatööstus olemas, siis metsavalitsuse korraldusel üles töötatakse.

Seejuures tuleb silmas pidada:

a) on järgneva aasta raielangi osatükid lähemas metsandikus juba ära kasutatud, siis ei ole võimalik seal rohkem ettearaiumist lubada, vaid postide andmist korraldada teisest lähemast metsandikust, kus järgneva aasta raielank veel kasutamata;

b) erakorralistel juhtudel, kus telegraafi-telefoni liini lisaeelarve järgi või erakorraliselt, väljaspool aasta eelarvet, ehitada tuleb, antakse poste võimalikult ehituskohale lähemast metsandikust, kas eelarveaasta raielangi osatükkidelt, kui need veel kõik raiumiseks välja antud pole, või iganenud puudest ja oma otstarbe täitnud seemnepuudest, kui nende raiumine on metsamajanduslikult õigustatud;

d) erakorralistel juhtudel, mil postide müüki teostatakse eelarve korras (aga mitte üle eelarve) kasutamisele määratud osatükkidelt, tuleb määrata postide ülestöötamiseks ja väljaveoks võimalikult lühem tähtaeg, et nimetatud lankidele peale postide väljaraiumist järele jäänud puude müük mitte pikemaks ajaks takistatud ei saaks.

2. Materjalide nõudmised tulevad esitada Juh. II o. §§ 105 — 107 tähendatud korras.

3. Postide valmistamise aja ja väljaveo koha suhtes lepivad maa telegraafi-telefoni võrgu ülem ja metsaülem kokku. Kui aga

kokkuleppele ei jõuta, teatab kumbki pool sellest oma ülemusele, asja käiku selgitavaid andmeid juurde lisades.

4. Kui metstkonnas Riigi metsatööstust ei ole, märgib metsaülem postide valmistamiseks kõlbulikud puud käesolevas lisas p. 1 tähendatud korras ära ja teatab sellest kohe maa telegr.-telef. võrgu ülemale, kes enne postide valmistamisele asumist peab võtma sellekohase raiepileti.

Siin tuleb täitmiseks võtta:

a) Postide valmistamisel postiametkonna kulul on viimase kohta maksvad kõik samad tingimused, mis maksavad metsamüümisel kannuloo järgi, välja arvatud 10% kautsjoni sissenõudmine ja ostuhinna tasumine.

b) Postiametkond on kohustatud tema poolt ülestöötatud poste ja postide ülestöötamisel saadud palke, puid, oksi ja hagu j.n.e. hiljemalt järgneva aasta 1. V välja vedama ja raiekohad jäänustest puhastama.

d) Postide ülestöötamisel postiametkonna korraldusel seatakse töö lõpetamisel kokku vastav akt (vorm nr. 3) postiametkonna esindaja juuresolekul.

Aktist antakse üks ära kiri postiametkonna esindajale, kuna teine ära kiri saadetakse Keskasutusele arvete õiendamiseks Posti peavalitsusega.

e) Müügihinnaks arvatakse keskmine oksjonihind.

Lisa nr. 9.

(Juh. II o. § 109 juurde).

Riigimõisade metsamaterjalidega varustamise kord.

1. Metsamaterjalide saamiseks esitab riigimõisa valitseja metsaülemale kirjaliku nõudmise, milles on ära tähendatud: materjalide hulk ja missugused materjalid on määratud mõisa majapidamise põllumajandusliku osa tarvis ja missugused äriliste-tööstusettevõtete tarvis (viinavabrikud, telliskivitehased, lubjaahjud j. m.).

2. Riigimõisa põllumajandusliku osa tarvis antakse metsamaterjale taksihinnaga, mõisa äriliste- tööstusettevõtetele keskmise turuhinnaga.

3. Metsa antakse maapinna suuruse järgi.

4. Lepingu allakirjutamisel tasub mõisavalitsus 10% ostuhinnast, 1-se aasta kestel veel 30% ja ülejäänud osa — hiljemalt operatsioonitähtaja lõpuks. Väljavedu on lubatud ka enne kogu ostusumma tasumist.

Kautsjoni nõudmine jääb ära.

5. Lepingu allakirjutamise ja 10% ostuhinna maksmise ajast peale läheb müüdud mets täielikult mõisavalitsuse korraldusse ja viimane vastutab selle metsa eest.

6. Pole metsamüümine pinna suuruse järgi mõnesugusel põhjusel võimalik, võib müüki korraldada materjalide arvu järgi. Seejuures pole lubatud ülestöötatud materjalide välja-vedu enne ülemõõtmist ja vastava akti tegemist.

7. Pinna suuruse järgi müügi korral ei kuulu mõisavalitsuse poolt valmistatud materjal metsavalitsuse arvestamisele, kuid metsametnikud on kohustatud mõisavalitsuse sellekohasel kutsel materjalide akteerimisest osa võtma.

8. Põllutööministeeriumi riigimõisade heina- ja karjamaadel kasvavad puud, kui nad metsade võõrandamisel ühes maapinnaga metsaks arvatud ei ole, loetakse täielikult mõisavalitsuse korralduses ja vastutusel olevateks, mille tõttu ka nende raiumiseks pole vaja metsaülemal välja anda mingit raieluba.

Samuti lugeda riigimõisavalitsuse korralduses olevaks mõisade juureplaneeritud mets ja mõisa park, kui see metsast selgesti on eraldatud. On aga park metsaga otsekoheses ühenduses, tuleb mõisavalitsejaga kokku leppides see metsast eraldada ja anda valitseja korraldusse ja järelevalve alla.

9. Metsa kasutamisel ja puude raiumisel tuleb metsametnikudel puude hindamisel mõisavalitsusele abiks olla.

10. Riigimõisade varustamiseks metsamaterjalidega tulevad raielangid määrata võimalikult mõisa lähedalt eeloleva 10 a. raieperioodis ettenähtud kohtadelt.

11. Juhul, kui aastalangi arvel mõisa lähedusest rohkem metsa on raiumisele määratud, kui mõisa majapidamiseks aasta jooksul vaja läheb ja kui ette näha on, et järgnevate aastate raielangid mõisast kaugel välja aetakse, ei tule lähedalolevaid osatükke oksjonile mitte määrata, vaid need tulevad mõisa tarviduste rahuldamiseks reserveerida. Eriti tuleb sellega arvestada nende metsade müügile määramisel, mis asuvad mõisa põllumajanduslikult kasutatavate maade vahel ja mis on mõisale seega kõige väiksemate kuludega kättesaadavad.

Lisa nr. 10.

(Juh. II o. § 129 juurde).

Metsa ja metsa-materjalide müük maareformiga moodustatud majapidamistele.

I. Asundustaludele ja käsitöökruntidele.

1. Normaali asundustalu suuruse ülemmäär on 25 ha põllumajanduseks kõlbulikku maad.

Käsitöökrunt (ametmeeste kr.) — aia ja rohumaad kuni 5 ha ja põllumaad $\frac{1}{2}$ — 3 ha.

Ehituskrunt (eluasemekrunt) — aia ja põllumaad kuni 5 ha.

Ehituskruntide suurus alevikkude, raudteejaamade ja suvituskohdade piirides 1 ha. Plan. teh. juhtn. RT 46 — 1927.

2. Asunikud ja käsitöökruntide pidajad, kes maad kasutavad Maaseaduse § 15 p. a mõtte kohaselt (RT 1 — 1927), saavad riigimetsast ehitusmaterjale soodustatud tingimustel. Selleks tuleb neil esitada kohalikule metsaülemale vastav kirjalik soovivaldus kuni 10. oktoobrini. RT 151/152 — 1920 § 1.

Märkus: Mäetööstuse kontsessiooni piirides asuvate maakohdade tarvitajatelt, ehitusmetsa soovivalduste vastuvõtmisel, nõuda kavatsesetavate ehituste püstitamiseks mäetöösturi nõusolekut.

Põlmini teadaanne (RT 30 — 1927) § 66.

3. Igale asundustalule määratava ehitusmaterjali hulga kui ka materjali saamise eesõiguse määrab kindlaks komisjon, mis kokku kutsutakse tarvidust mööda, kus esimeheks metsaülem, liikmeteks — riigimaade ringkonna valitseja ja vallanõukogu esindaja. RT 151/152 — 1920 § 2.

Märkus 1: Komisjoni liikmetele saata kutsed vähemalt 1 nädal varem.

Märkus 2: Asundustalule määratud norm ja väljaantud raiepiletid kantakse sisse asunikkudele müüdüd ehitusmetsa registreerimise raamatusse.

4. Ehitusmaterjalide normideks on: normaal talundil — 136 tm (20 k.s.) ja käsitöökrundil — 68 tm (10 k.s.) ehitustarbepuud. Sellest arvestada algnorm, s. o. normaaltalundil 112 tm (16,48 k.s.) ja käsitöökrundil 54,4 tm (8 k.s.), 1920 a. II poole taksihinnaga, ülejäänud osa — lisanorm aga väljaandmise aegse keskmise võistluspakkumise hinnaga.

Märkus: Kui on antud asunikule tarbepuid üle väljaandmise ajal maksnud normi, siis sisse nõuda müügi ja tolleaegse keskmise võistluspakkumise hinna vahe. Tähendatud summa peale võtta võlakohustus ja lubada tasuda RT 151/152 — 1920 § 4. kohaselt.

Põlmin. otsus 5. VIII. 1927.

5. Ehitusmaterjalide määramisel asundustaludele, mille kruntidel olemas endised hooned, tuleb komisjonil arvestada ringkonna riigimaade valitsejalt saadud andmetega (RT 29 — 1927, juhtn. § 2 alusel) nimetatud hoonete kasutamise võimaluse kohta. Sellekohaselt tuleb vähendada ka soodustatud tingimustel antava ehitusmaterjali normi.

6. Täisnormide käsitamisel tuleb silmas pidada järgmist:

a) Asunikudele vastavate komisjonide poolt senini määratud ehitusmaterjalide hulga, s. o. algnormi suurendamine ja materjalide täiendav väljaandmine võib aset leida ainult vastavate komisjonide sellekohaste otsuste põhjal.

b) Täiendavalt määratud ehitusmaterjalide väljaandmisel tuleb asjaosaliselt asunikult võtta täiendav võlakohustus käesolevate juhtn. p. 10 kohaselt.

c) Täiendav ehitusmaterjali norm määratakse ja antakse välja alles pärast algnormi otstarbekohast ärakasutamist ja kui sellest pole jätkunud elumaja ja lauda ehituse lõpule viimiseks.

d) Ehitusmaterjalide määramisel tuleb käsitada täit normi (136 tm) kui on võimalik reguleerida-korraldada määratud ja määratavate materjalide väljaandmist nii, et etteraiumine metsandikus materjalide tegelikul väljaandmise ajal ei tõuseks üle 5 aasta okaspuu raielangi. On see aga võimata — tuleb käsitada algnorme (112 tm).

Põlmini otsus 30. VII. 1926 1433/25. (Ringk. 10. III. 1927 6357/16).

Märkus: Nummerdatud puudena algnormi müües tuleb ka küttepuu osa müüa 1920 a. II poole taksihinnaga ja soodustatud maksutingimustega.

Põlmini abi resol. 22. V. 1925.

7. Ehitusmaterjal peab olema tõesti ehituskõlbulik.

Kui materjale antakse valmis palkidena, võib 30% üldtarbepuu massist olla palke, mis 6,4 m (3 s.) pealt välja annavad vähemalt 15 sm (6") (6% sarikateks ja pennideks, 9% vaheseinteks ja 15% — karjalaudale).

Märkus: Latte võib müüa, kui neid määratud normi hulgas saada ei soovita, ühistel alustel koh. elanikkudega.

8. Asunikule ehitusmaterjali müües tuleb sõlmida alati müügileping, sisse võttes eritingimusi.

RT 151/152 — 1920 § 8.

9. Asunikudele müüdüd metsamaterjali, ka lisanormi hinnast peab müügilepingu allakirjutamisel ära tasutama vähemalt üks viiendik ($\frac{1}{5}$). Ülejäänud osa makstakse Eesti Maapanka 16 aasta jooksul.

RT 69 — 1921.

10. Metsamaterjalide ostmisel võlgjäänud summa kohta võetakse asunikult sellekohane võlakohustus, millele võlgnik ja vähemalt kaks käemeest alla kirjutavad metsaülema juuresolekul, kes ka allkirjad tõestab.

Käemehed võivad olla kohalikud asunikud, maaomanikud ja teised vastutusvõimelised isikud.

RT 43 — 1924.

Märkus: Rendiõiguste edasiandmisel M.t.m. § 120 alusel ja käesolevate juhtnööride p. 18 kohaselt võetakse võlakohustuse juurde vastav täiendustekst.

11. Asuniku, kui metsaostja kohta on soodustatud tingimustel metsa müümisel kohustavad kõik metsaostjate kohta maksavad määrused järgmiste eranditega: kautsjoni ei nõuta ja raiekohtade puhastamine kindlustatakse valmismaterjalidega, millest tarviduse korral puhastamise kulude katteks metsavalitsus tarvilise osa maha müüa võib. RT 151/152 — 1920 § 6.

Märkus 1: Oma rendimaalt metsa ostes võib operatsiooni tähtajaks määrata rendi lõputähtaeg.

Märkus 2: Kui müüakse asunikkuudele ehituspuid teiste krundidelt M.t.m. § 95¹ alusel, siis tuleb ostu-müügi tingimuste p. 7 redigeerida järgmiselt: „Müüdüd puude raiumine ja ülestöötatud materjalide väljavedu peab M.t.m. § 95-2 kohaselt lõpetatud olema hiljemalt „ “ 19... a., millise tähtaja möödumisel müüdüd puud ostja poolt ärakasutatuks arvatakse.

Ostetud puude kasutamiseks pärast seda tähtaega peab ostja krundipidajaga ise kokku leppima“.

12. Operatsiooni tähtaega võib metsaülem pikendada, kui erilisi takistavaid asjaolusid pole: a) tasuta — kui pikendust palutakse esimest korda või kui eelmisega koos pikendus ei tõuse üle 1 aasta, b) hariliku tasu eest — kui pikendus on üle aasta. Pole pikenduse andmine soovitatav, siis saata palvekiri Keskasutusele koos oma arvamusega. Vab. Val. otsus 1. VI. 1923.

13. Saadud ehitusmaterjalist peavad asunikud 3 aasta jooksul üles ehitama hooned. Materjalide üleandmine teistele isikutele või muuks otstarbeks kasutamine on keelatud; kes seda siiski teeb, sellelt nõutakse sisse lepingu tingimustes ettenähtud trahv (Juh. III osa § 97)

Järelevalvet teostavad ringkonna riigimaade valitsejad ja metskonna ametnikud. Põlmini määrus RT 151/152 — 1920.

14. Metsa saamist võimaldada asunikkuudele nende asukoha lähedalt. Selleks teatavaks teha nendele eelolevate aastate raiekohad, et võimalik oleks paar aastat oodata ja materjale lähedalt saada, seega hoidudes asjatutest vedudest.

15. Asunikkuudele normipuudena müüdüd ja mädaks osutunud puud tulevad ümber vahetada. Selleks seada kokku ülevaatuse akt, mille alusel anda välja uus tasuta raiepilet. Müügi alusena näidata mädapuude ülevaatuse akt ja esimese raiepileti number ja aasta. Uue tasuta raiepileti number ja aasta märgitakse ka akti ja esimesele raiepiletile.

Mädad puud langevad riigile tagasi ja neid võib müüa välja veolooga. Mädapuude müümisel tuleb teha metsaväljaandmise raamatusse vastav märkus, või ette võtta parandus aastaaruandes õigete andmete näitamiseks.

16. Endistele asunikkuudele, kes ostu peale üle läinud, võib välja anda vastava komisjoni poolt enne ostu-müügilepingu sõlmimist määratud ehitusmaterjalide normist lepingu sõlmimiseni saamata jäänud osa, asunikkuude hinnaga kuid 1 aastase järelmaksuga võlakohustuse vastu.

Lisanorm 24 tm jääb peale lepingu sõlmimist välja andmata igal juhul; samuti ei kuulu täiendamisele enne koha ostu-müügilepingu sõlmimist komisjoni poolt määratud normid.

Põlmini otsus 31. XII. 1928.

17. Koha ostu-müügilepingu allakirjutamisest on ringkonna riigimaade valitsejad kohustatud viibimata teatama metsa-ülemale.

18. Kohapidamise õiguse üleandmisel (M.t.m. § 120 alusel) peab üleandja ringkonna riigimaade valitsejale esitatud sooviavalduses ära tähendama tingimused riigilt saadud metsamaterjalide ning inventari üleandmise kohta uuele rentnikule. Avaldus peab kandma õiguste edasiandja ja ka vastuvõtja allkirja.

Riigilt saadud metsamaterjali või sellest tehtud ehituste üleandmine uuele rentnikule on igal juhul nõuetav.

Põlmini juhtsk. 26. XI. 1924 3969 II § 2.

19. Üleandmise avaldusele peab juurde lisatud olema kohaliku metsaülema tunnistus kohapidajale müüdüd metsa ja selle eest võlgu jäänud ostuhinna kohta.

Põlmini juhtsk. 26. XI. 1924 3969 II § 3.

20. Asundustalude kasutajate õigused krundil kasvava metsa asjus on käsitatud Juh. II o. §§ 135 ja järgnevates.

21. Juurelõike saajad — väikekohapidajad (käes. lisa p. 28), kellele riigi maa tagavarast maad juurde antud vähemalt 50% koha uuest suuruselt ja end. hooned maa uuele suuruselt ei vasta, saavad ehitusmaterjale asunikkuude tingimustel koh. komisjoni otsuse põhjal.

Põlmini abi res. 8. I. 1930.

22. Ostutalude omanikud metsamaast juurelõigete saamisel ei saa ehitusmaterjale asunikkuude tingimustel. Juurelõikel kasvava metsa likvideerimise kord on käsitatud Juh. II o. § 139.

Põlmini otsus 21. IV. 1926.

23. Uudismaana ülesharimiseks maa-andmise määruse (RT 78 — 1927) alusel ja Maaseaduse § 15 p. a mõtte kohaselt maad tarvitamiseks saanud isikutele antakse ehituselaenu ning ehitusmaterjale asunikkuudega ühisel alusel.

Nimet. määrus § 4.

24. Maakorralduse seaduse (RT 23 — 1926) põhjal uuele eluasemele asuvad maavaldajad saavad riiklikku ehituselaenu ja metsamaterjale asunikkuudega ühisel alusel.

Nimet. seaduse § 8.

Märkus: On krundikasutajatel endil metsa, kas ühismaadel või eraldi, siis rahuldatakse metsamaterjalide nõudmised eeskätt neist metsadest.

25. Endised mõisaomanikud, kellele võõrandatud mõisadest osa on tagasi antud, saavad ehitusmaterjale riigi metsast asunikkudega ühistel alustel, kui tagasiantud maa-alal kasvavas metsas ehitusmaterjale ei leidu.

Põlmini otsus 1. XII. 1929.

26. Eriotstarbe kruntide kasutajaile müüakse metsa ja metsamaterjale lepingu tingimuste kohaselt.

II. Maaseadusega võõrandatud maadel asuvatele väiketaludele.

27. Väiketalude all tuleb mõista niihästi endiseid renditalusid kui ka kandi- ja popsikohti, kui viimased iseseisva majapidamise iseloomu kandsid ning majapidamise hooneid iseseisvalt kasutasid (hoonetes asus ainult ühe maapidaja perekond) ja koha piirid kindlad, sellele vaatamata, kas talu peamõisast katastris lahutatud või lahutamata.

RT 90/91 — 1924 määruse § 1.

28. Metsamaterjalide andmisel tuleb silmas pidada eeskätt asunikkude ehitusmaterjalidega varustamise vajadust, renditalu pidajal on igal juhul eesõigus saada ehitusmaterjale korraldamisel tema renditalu piiridesse jäänud katastri metsast.

Juh. RT 3 — 1928.

Märkus: Metsamaterjale saavad käes. lisa p.p. 27—41 tähendatud korras ainult need väiketalude pidajad, kes maad kasutavad Maaseaduse § 15 p. a mõtte kohaselt.

Materjalide müümisel silmas pidada käesoleva lisa p. 2 märkust.

29. Väiketaludele komisjoni otsuse põhjal normipuudena müüdüd ja mädaks osutunud puud vahetatakse ümber käesoleva lisa p. 15 tähendatud korras ja alusel.

a) Korraldamata taludele.

30. Korraldamata talule, mille krundil ehitusmetsa pole, antakse hoonete ehitamiseks ja esialgseks kordaseadmiseks riigimetsast ehitusmaterjale Põlmini juhtnööride RT 3 — 1928 alusel.

Põlmini resol. 4. IV. 1928.

31. Kuni planeerimiseni on talupidajal õigus saada oma majapidamise vajadusteks metsamaterjale tema käes kasutada oleva rendikoha heina- karjamaametsast maakonna komisjoni poolt või kuni „Väiketalude rendivahekorra uuendamise seaduse“ (RT 51/52 — 1924 seadus nr. 16) avaldamiseni Põllutöoministri poolt kinnitatud hinnaga metsaülema poolt väljaantud raiepileti järgi järgmistes normides:

aastas — a) küttepuid kuni 29 rm (3 k. s.) ja tarbepuid kuni 3,4 tm ($\frac{1}{2}$ k. s.);

b) jooksvaks remondiks kuni 10 kasvavat puud;

d) aedade tegemiseks kuni 100 latti ja 200 teivast.

Põlmini juhtn. (RT 90/91 — 1924). § 3.
Seadus nr. 16 (RT 51/52 — 1924) § 1 ja 2.

32. Juhul, kui rendikoha majapidamiseks metsamaterjale rohkem vaja läheb, määrab selle hulga kindlaks ringkonna riigimaade valitseja sellekohase aktiga, ära näidates, mis otstarbeks materjal määratud. Igal juhul tuleb silmas pidada, et rohkem ehitusmaterjali ei määrataks, kui olemas olevate hoonete remondiks ja hädavajalikkude uute hoonete ehitamiseks tõelikult tarvis läheb; milgil juhul ei või see ületada asunikkudele antava ehitusmaterjali täisnormi.

Põlmini juhtn. RT 90/91 — 1924 p. 3 märkus 1.

33. Seni kui rentniku metsakasutamise õigus maakonna komisjoni poolt lõpulikult kinnitamata, sünnib metsa müük rendikoha majapidamiseks rendikoha heina-karjamametsast taksihinnaga.

Põlmini juhtn. (RT 90/91 — 1924 p. 3 märkus 2).

34. Korraldamata taludele antakse krundi katastri metsast metsamaterjale taksihinnaga käes. lisa p. p. 31 ja 32 normide piirides.

Märkus: Maakorralduse komisjoni alaliselt liikmelt metsa kohta tehtud maakonna komisjoni otsust kätte saades tuleb metsaülemal selgusele jõuda, mis-sugustel taludel katastri metsa olemas, ning see eraldada looduses piiridega. Osutub see võimatuks, siis asjaolu üksikasjaliselt Keskasutusele ette kanda.

35. Korraldamata talude (M.t.m. § 37 alusel) kasutajail on kuni maade korraldamiseni rendimaal kasvava metsa kohta M. t. m. § 94 p. p. 1 ja 2 ettenähtud õigused.

Põlmini abi res. 5. IV. 1928.

b) Korraldatud taludele.

36. Korraldamisel hooneteta jäänud taludele antakse ehitusmaterjale asunikkudega ühistel alustel.

37. Uutele kruntidele üleviidud talude kasutajaile, kel vanadel kruntidel hooned elamis- ja üleviimiseks kõlbmatud, antakse ehitusmaterjale asunikkudega ühistel alustel, seejuures tuleb aga arvestada ühtlasi vanade hoonete lammutamisel saadavate kõlbulikkude ehitusmaterjalidega.

38. Korraldatud taludele, millel vanad hooned olemas ja oma kruntidel ehitusmetsa pole, antakse hoonete ehitamiseks ja esialgseks kordaseadmiseks riigimetsast ehitusmaterjale Põlmini juhtnööride RT nr. 3 — 1928 alusel.

Põlmini res. 4. IV. 1928.

39. Renditalude pidajaile võib müüa kuni katastrimetsa eraldamiseni krundil kasvavast metsast metsamaterjale oma majapidamiseks käesoleva lisa § 31 normide piires ja taksihinnaga, makstes raha metskonna deposiit-arvele kuni selgitamiseni, kas raiumine sündis heina- karjamaa või katastrimetsast.

Peale metsa ostu-müügilepingu sõlmimist võib kohapidaja metsa kasutada omaks majapidamiseks M. t. m. § 99 kohaselt.

40. Asunikudele- riigirentnikkudele, kes oma krundil kasvava metsa kohta ostu-müügilepingu sõlminud, kuid leping veel kinnitamata, võib kuni lepingu kinnitamiseni tasuta vabaksantava 47,6 tm arvel lubada metsa raiuda kuni 14 tm tasuta väljaantava raiepileti alusel. Põlmini abi res. 4. V. 1929.

III. Ehituskruntide kasutajatele.

41. Ehituskruntide kasutajatele väljaspool raudtejaamade, alevikkude ja Vabariigi Valitsuse poolt määratud ehituspiirkondi antakse eluhoone ehitamiseks ehitusmaterjali kuni 27 tihumeetrit ühistel alustel asunikudega.

Raudteejaamade, alevikkude ja Vabariigi Valitsuse poolt määratud maa-alade piirkondades asuvate ehituskruntide kasutajatele antakse ehitusmaterjali eluhoone ehitamiseks kuni 27 tihumeetrit, selleks Keskasutuse poolt määratud metskondadest, kus põllumajanduslikkude hoonete ehitamiseks ja kohalikkude elanikkude harilikkude hädaliste vajaduste rahuldamiseks metsamaterjal kindlustatud. Ehitusmaterjal müüakse taksi hinnaga ja ostu lepingu allakirjutamisel on ostja kohustatud tasuma $\frac{1}{5}$ ostuhinnast. Ülejäänud osa tasutakse aastamaksudena, mis 5 kr. vähemad ei või olla, kuni 12 aasta jooksul. Võla pealt maksab ostja 4% intresse aastas.

Tööstuslikuks ja äriliseks otstarbeks eraldatud kruntide saajatele ehitusmaterjali käesolevas lisas ette nähtud korras ja tingimustel ei anta. Juhtn. RT 27 — 1929 § 24.

Märkus 1: Ehitusmaterjale annab metsaülem ilma komisjonita, kui seda võimaldab kohalikkude põllupidajate metsamaterjalidega varustamine.

Märkus 2: Rentnik on kohustatud ehituskrundile hooned üles ehitama hiljemalt 4 a. jooksul Põllutööministee-riumi poolt kindlaks määratud ehitusnõuete kohaselt.

Vabariigi Valitsuse määrus RT 53 — 1926 § 12.

42. Ehituskrundi suurus Sise- ja Kohtuministri poolt Riigimaade põliseks pidamiseks, tarvitamiseks ja omanduseks andmise seaduse (RT 54 — 27) § 1 põhjal kinnitatud raudteejaamade

ja alevikkude ning Vabariigi Valitsuse poolt ehituskruntidena väljaandmiseks reserveeritud maa-alade piirkondades ei või olla üle ühe hektaari ja väljaspool nimetatud piirkondi üle 5 hektaari.

Kohalikkude omavalitsuste ettepanekul võib Põllutöminister panna maksma kohalikke erilisi ülemmääri.

Enne juhtnööride maksmahakkamist väljaantud ehituskruntide- eluasemete suurused vähendamisele ei kuulu selles paragrahvis tähendatud normideni. Juhtn. RT 27 — 1929 § 4.

43. Isikuile, kes ehituskrunte kasutavad loosita, määruse (RT 53 — 1926) § 6 lit. a ja b kohaselt, ei anta ehitusmaterjale käesolev. lisa p. 41 kohaselt.

Lisa nr. 11.

(Juh. II o. § 119 juurde).

Väiksel arvul metsamaterjalide müügi kord kohalikule rahvale.

1. Igas metskonnas tuleb sisse seada käesoleva lisa kohaselt peale metskonna kantselei kas abimetsaülemate, metsnikkude või metsavahtide juures veel vähemalt 2 väiksel arvul metsamaterjalide müügikohta. Viimaste asukoha suhtes silmas pidada kohaliku rahva huvisid.

2. Abimetsaülemaid ja metsnikke võib metsaülem volitada välja andma raiepileteid, väljaveolubasid ja kõrvalkasutuse pileteid väiksemate müükide korral.

M. S. § 215.

Märkus: Metsaülem teatab Keskasutusele, metsarevidendile ja Riigikontrollile ametniku nime, asukoha ja summa suuruse, mille piirides on ametnik volitatud metsa müüma väiksel arvul.

3. Metsa müük käesoleva lisa kohaselt peab piirduma peajasjalikult vahekasutusena arvestatava (Juh. II o. § 12) metsa müümisega; metsaülema erilisel järelevalvel võivad käesoleva lisa p. 2 tähendatud ametnikud müüa metsa ka peakasutuse raielangi osatükkidelt, mis metsaülema poolt selleks määratud.

4. Metsaülem võib abimetsaülemat volitada vastu võtma ja enda käes hoidma rahasummasid kuni Kr. 1000.— ja metsnikke kuni Kr. 500.—

Vastuvõetud summad antakse metsaülemale edasi kassamäärustes ettenähtud korras.

5. Metsavahte võib metsaülem volitada müüma kohalikule rahvale Juh. II o. § 12 tähendatud metsamaterjale väiksel arvul aasta ringi.

6. Käesoleva lisa p. 5 käsitatud müük võib sündida metsa-ülema poolt kindlaks määratud kohtadelt.

7. Kõik puud, läbimõõdus rinna kõrguselt üle 8 sm, nummerdatakse ja hinnatakse ära ning nende nimekiri antakse metsavahile puude müümiseks kännuloo järgi. Nimekirjas peab olema tähendatud puude nr.nr., rinnakõrguse läbimõõt, kõrgusejärk, mass, taksijärk ja müügihind iga üksiku puu kohta.

Nimekiri peab varustatud olema hindaja ja metsaülema allkirjaga.

Peenemad tarbepuud (lattide, teivaste j.n.e. valmistamiseks) märgib metsnik suve jooksul märknoaga kohtadel, kus metsa hooldamine seda nõuab.

Hagude, vitsade j.n.e. valmistamise kohta peavad metsa-ülemad andma metsavahtidele kõige täpsemad juhtnöörid, nii müügi hindade kui ka müügi kohtade suhtes.

8. Metsavahtidele lubatakse müüa aasta jooksul ühele majapidamisele kuni 5 palgipuud, 5 rm küttepuid, 25 latti, 100 teivast, 200 vitsa ja 30 rm kände ja hagu.

9. Peale käesoleva lisa p. 3 loetletud metsa ja materjalide tuleb iga müügikoha lähikonnas reserveerida aastalangist osatükk suurusega 0,2—1,0 ha kohapeal kõige enam nõuetava tarbepuu sisaldavusega. Neist lubada müüa metsavahte 1—3 puud ühele ostjale nummerdatud puude müügitähe järgi aasta ringi.

Sambla, kruusa ja savi müügikohad tulevad samuti kindlaks määrata ja seal müüki lubada kõrvalkasutuse piletite järgi ka metsavahtidele, igal üksikul juhul hinnaga mitte üle 3 kr.

Juh. 1 o. §§ 179—182 kohaselt.

10. Metsa müümiseks kirjutab metsaülem vastava metsavahi nimele raiepiletid teatava kindla puude või materjalide arvu peale, ära tähendades, et metsa müük raiepileti järgi on lubatud kuni raiepiletil tähendatud puude või materjalide arvuni.

11. Välja kirjutada tuleb vähemalt 2 raiepiletit ja nimelt: üks nummerdatud puude jaoks ja teine materjalide arvu järgi müüdavate materjalide jaoks.

Ühteaegu ühel ja samal kohal teostada metsamüüki kahel viisil pole lubatud.

12. On nummerdatud puud või mõni müümiseks lubatud sortimentidest raiepiletis lubatud ulatuses metsavahi poolt tervelt ära müüdnud, esitab metsavaht metsaülemale raiepileti ühes tõendavate dokumentidega (müügi tähtede ja raiepiletite vastavad osad.)

Raiepileti lõpetamiseks peab metsaülem või tema abi ülevaatama ja revideerima raiepiirkonnad ning akteerima taga-

järjed. Ei tule seejuures avalikuks väärnähtusi, kirjutatakse metsavahile välja uus raiepilet.

13. Metsavahid müüvad puid ja materjale metsamüügitähtede järgi.

Metsamüügitähed koosnevad neljast kopeeritavast osast.

A. — Operatsiooni lõpul ära anda lõpetatud raiepiletiga metskonna kantseleisse. Sellele osale kanda operatsiooni lõpul lehelt „B“ märkuste ära kiri; see saadetakse koos raiepiletiga Keskasutusse.

B. — Operatsiooni lõpul ära anda lõpetatud raiepiletiga metskonna kantseleisse. Selle lehe pöördele teeb metsavaht märkused raiekoha ja materjalide vastuvõtmise kohta. See hoitakse alal metskonna kantseleis raiepileti „käsu“ juures 10 aastat.

C. — Ostjale.

D. — Ära anda metskonna kantseleisse ühes rahaga käesoleva lisa p. 14 kohaselt. See saadetakse kuuaruande juures Keskasutusse.

14. Sissetulnud raha antakse ära metskonna kantseleisse iga kuü 25. päevaks, või hiljemalt kolme päeva jooksul, kui metsavahi kätte on kogunud müüdud metsa eest Kr. 100.—

15. Raiepileti pealt tempelmaksu ei võeta, selle asemel tempelmaksustatakse müügitähtede osad 25 s. suuruses.

16. Metsamüügitähtede järgi nummerdatud puid müües nõutakse sisse terve ostusumma tähtede väljaandmiel.

17. Materjali arvu järgi müües metsa müügitähe väljakirjutamisel raha sisse ei nõuta, vaid märgitakse ainult materjalide arv.

Peale materjalide ülemõõtmist ja vastuvõtmist kantakse materjalide sortiment, täpne arv, mass ja hind metsamüügitähe pöördele, millele alla kirjutavad vastuvõtja metsavaht ning metsaostja ja mille alusel ostuhind sisse nõutakse ning välja vedu vabaks antakse.

18. Ülevaatusel leitud asjaoludest ja väljaveo vabaksandmisest teevad metsavahid metsamüügitähtedele vastavad märkused, võimalust mööda kõigile 4 osale. On aga esimene müügitähe osa metsaülemale ära saadetud, siis järeljäänud 3 osale. Erioliselt tähtis on, et need märkused tehtaks ostjale väljaantud osal.

Metsamüügitähtedele peavad ostjad alla kirjutama.

Põlmini otsus 8. VI. 1927.

Surnud metsa likvideerimise kord.

Surnud metsa (jalalkuivanud ja tuulemurtud ning- heidetud puud) likvideerimist tuleb korraldada sääraselt, et oleks takistatud omavoliline metsa raiumine, vargused ja et oleks võimaldatud nimetatud metsa väljaandmise kontrollimine.

1. Selleks tuleb surnud ja tuulest heidetud-murtud mets müügile lasta nummerdatud puudena. Seejuures tulevad enne müügile laskmist kõik puud metsniku poolt nummerdada rinna kõrguselt pintsli või nummeraatoriga ja juure kaelast tembeldada ning võimaluse korral ka nummerdada. Jäävad puud juurekaelast nummerdamata, tulevad kännud nummerdada puude mahavõtmisel.

Surnud metsa nummerdamisel on igas kvartaalis erinum-
meratsioon, kas igal majandusaastal uus või jooksev number mitme aasta kohta.

Märkus: Surnud metsa klupeerimist ja nummerdamist võib lubada teostada ka vilunud metsavahtidel, kusjuures enne ülestötamise algust tulevad andmed kohapeal kontrollida ja erilist tähelepanu sellele pöörata, et raiumisele ei võetaks tooreid kasvu-
joolisi puud. Ühtlasi ka puud tembeldada.

2. Kus see metsamajanduse huvides otstarbekohane, määrata riigi kulul ülestötamiseks ja lasta müügile valmis-
materjalidena. Eelarvetes näidata mass ja selle hind umbkaudselt, kuna mass ja kännuraha hiljem täpselt välja arvata ülestötatud materjalide arvu alusel. Enne ülestötamisele asumist tulevad puud, mis kännust toored, rinna kõrguselt ja kännu kohalt metsniku poolt tembeldada, kuna nummerdamine sel korral võib ärajääda. Materjalide kokku- või väljavedu võib algada peale nende lõpulikku vastuvõtmist raiumise kohal ja kändude tembeldamist.

3. Materjalide arvu järgi müüa ainult neil juhtudel, kui metsa kännuloo järgi väljaandmine ega ka riigi kulul ülestötamine võimalik pole, s. o. peajasjalikult alaväärtuslikkude puude müümisel. Säärase müügiviisi korral tuleb raiepileti väljaandmisel ette ära määrata nii ülestötamise kui ka väljaveo lõpetamiseks kindlad tähtajad. Ülestötatud materjalid üle vaadata ja hinnata raiumise kohal — metsas; nende kokku- või väljavedu enne ülemõõtmist ja raiekohtade vastuvõtmist ning kändude tembeldamist pole lubatav.

Materjali arvu järgi metsa müümisel määrata kõigile metsaostjatele ühine kindel operatsiooni lõpptähtaeg. Ülestöötamine peaks lõppema 1. I. (tarbekorral pikendatav kuni 1. II) ja väljavedu 1. III. (tarbekorral pikendatav kuni 1. IV.). Muul ajal võib metsa väljaandmine sündida ainult tõsise vajaduse korral.

Märkus: Kännust toored surnud ja tuulemurtud-heidetud puud tulevad enne ülestöötamise algust juurekaelast tembeldada.

Lisa nr. 13.

(Juh. II o. § 95 juurde).

Metsamüügi planketide täitmise kord.

1. Raiepilet.

1. Raiepilet koosneb neljast osast:

A. — Jääb operatsiooni lõpuni metskonna kantseleisse. Selle esimesele küljele tehakse operatsiooni vältel märkused rahamaksmise, väljaveolubade andmise ja operatsiooni tähtaja pikenduse kohta. Selle osa teisele küljele seatakse kokku ka raiekohtade vastuvõtmise ja materjalide mõõtmise akt. Peale operatsiooni ja arvete lõpetamist saadetakse see ühes juurdekuuluvate dokumentidega vastava registri juures Keskasutusse.

B. — „Käsk“ metsavahile. See hoitakse alal peale operatsiooni lõppu metskonna kantseleis 10 aastat. Teisele küljele kantakse akti ärakiri lehelt „A“, kas kopeersüsteemis või võrreldult ja allkirjaga tõestatud.

C. — Ostjale.

D. — Saadetakse raiepileti väljaandmise kuu aruandega Keskasutusse. Sellel kustutakse ka tempelmaks markides käesoleva lisa p. 9 kohaselt.

2. Kõigile raiepileti eksemplaridele tuleb peale kanda andmed „A“ eksemplari all äärel antud juhatusel kohaselt, mis tarvilikud on nii operatsiooni seaduslikkuse kui ka hinna arvutamise kontrollimiseks.

3. Raiepiletil peab igal juhul tähendatud olema müügihind (kas kindlas summas või eri sortimentide järgi taksihind + %) ja kas väljavedu on lubatud või keelatud.

Materjalide arvu järgi müümise korral tulevad ära tähendada raiepileti väljakirjutamisel ülestöötamise ja väljaveo lõpetamise tähtjad eraldi.

4. Müügi-alusteks näidata mitte üksi üldised, vaid ka erilised alused. (Juhendi §§, komisjoni otsus, Keskasutuse ettekirjutus, võistluspakkumine, oksjon j.n.e.).

5. Raiepiletitel on iga aasta uus järjekorra number ja ühine kõigi metsa väljaandmise viiside kohta.

6. Rikutud raiepilet tuleb läbi kriipsutada nurgast nurka ja rikkumist peab tõendama metsaülem oma allkirjaga. Rikutud piletit lisatakse kõigis 4 eksemplaris kuuaruande juure. Raiepilet, mis peale seda välja antakse, märgitakse rikutud raiepiletile järgneva numbriga.

7. On raiepilet mitme ostja peale ühine (Juh. II o. § 44 p. b), siis kirjutatakse vaid esimeste ostjate nimed ja peale muude tarviliste andmete veel ülestöötada lubatud materjalide hulk sortimentide järgi. Materjalide vastuvõtmisel tähendada aktis eraldi kõigi ostjate nimed ja nende poolt valmistatud materjalide hulk, asukoht ja hind. Väljaveoluba võib anda seejuures igale ostjale eraldi.

8. Materjali arvu järgi küttepuude müügi korral raiepiletitl ära tähendada ka tarbepuu müügihind (taksihind + %), et juhul, kui ostja ka tarbepuud üles on töötanud, võimalik oleks sel alusel ostuhinda sisse nõuda.

9. Raiepilet tempelmaksustatakse 25 sendi väärtuses Tempelmaksu S. (RT 45 — 1928) tariifi nr. 7 kohaselt, vaatamata sellele kas ta on välja antud lepingu alusel või sellela.

Tempelmaks kustutakse märkides lehel „D“, tehes sellekohased märkused teisenditele (dublikaatidele).

Märkus: Tempelmaksust on vabad raiepiletid, mis antakse Tempelm. s. § 12 tähendatud asutistele, teede tegemise kohuste täitmiseks (tariifi nr. 7 erand 1), metsamajandusliikudeks otstarveteks, palgapuude saamiseks ja metsaülema ehk metsavahi nime peale nummerdatud puude müümiseks.

II. Nummerdatud puude müügitäht.

10. Nummerdatud puid võib metsaülem müüa puude nummerdamislehe järgi järk-järgult, selleks enese nimele raiepiletit teatava arvu puude peale välja kirjutades ja iga üksiku müügi korral nummerdatud puude müügitähte Juh. II o. § 48 tingimuste kohaselt ostjale välja andes.

11. Nummerdatud puude müügitäht koosneb 4-st osast:
A — Saadetakse operatsiooni lõpul ühes raiepiletiga Keskasutusse.

B — „Käsk“ metsavahile; operatsiooni lõpul tuleb see ära anda metsaülema kantseleisse ühes oma märkuse ja all-

kirjaga. See hoitakse alal metskonna kantseleis peale operatsiooni lõppu raiepileti „käsu“ juures.

C — Ostjale.

D — saata müügitähe väljaandmise kuu aruandega Kesk-asutusse.

12. Nummerdatud puude müügitähe rikkumise puhul talitada käesoleva lisa p. 6 kohaselt.

13. Nummerdatud puude müügitäht tempelmaksustatakse 25 sendi väärtuses Tempelmaksu S. tariifi nr. 10 kohaselt, käesoleva lisa p. 9 tähendatud korras.

III. Väljaveoluba.

14. Väljaveoluba koosneb 4-st osast:

A — Saadetakse operatsiooni lõpul ühes raiepiletiga Kesk-asutusele.

B — „Käsk“ metsavahile; see antakse ära operatsiooni lõpul metsaülemale kantseleisse ühes metsavahi märkuse ja allkirjaga. See hoitakse alal metskonna kantseleis peale operatsiooni lõppu raiepileti „käsu“ juures.

C — Ostjale.

D — Saadetakse väljaandmise kuu aruandega Kesk-asutusse.

15. Väljaveoluba rikkumise puhul talitada käesoleva lisa p. 6 kohaselt.

16. Väljaveoluba on tempelmaksust vaba Tempelmaksu S. tariifi nr. 10 erand nr. 22 põhjal, kui see kuulub tempelmaksustatud raiepileti juurde, vastasel korral, kui seda tarvitatakse Juh. II o. § 103 tähendatud korral, kuulub ta tempelmaksustamisele 25 sendi väärtuses tariifi nr. 10 kohaselt.

Lisa nr. 14.

(Juh. II o. § 110 juurde).

Metsa üleandmine Riigi metsatööstusele.

1. Koos Riigi metsatööstuse tegevusaasta eelarvega esitab metsaülem Riigi metsatööstuse kaudu Kesk-asutusele sellekohasel planketil ettepaneku 3 eksemplaris Riigi metsatööstusele ülestitamiseks võtta või Kesk-asutusele tagasi anda kavatsitava metsa kohta. Materjalide arvu järgi üles töötada kavatsatud metsa kohta esitatavad andmed võivad olla umbkaudsed ja need esitakse erilehtedel.

2. Nimetud ettepanekud vaatab läbi Kesk-asutus ja annab nende alusel metsaülemale luba ülestitamise algamiseks

ja raiepileti väljakirjutamiseks. Peale hindamise andmete kontrollimist saadetakse esitatud ettepanekust üks eksemplar metsaülemale kinnitatult tagasi, Riigi metsatööstuse kaudu, kuna teised jäävad Keskasutusele müügihinna arvestamiseks ja sissenõudmiseks.

3. Ilma Keskasutuse loata on keelatud ettepanekus tähendatud metsa raiumine.

Kinnitatud ettepanekute põhjal arvatakse raiumiseks või tagasiandmiseks määratud mets Riigi metsatööstusele taksihinnaga üle antuks või tagasi võetuks.

4. Tekib vajadus tegevusaastal määratud osatükkide tagasiandmiseks või uute juurdevõtmiseks, tuleb metsaülemal esineda Keskasutusele ettepanekuga eelpoolnimetatud planketil tarviliste muudatuste ja täienduste kinnitamiseks.

Tegevusaasta jooksul tehtavate ettepanekute juures tuleb metsaülemal esineda vastava seletusega, millega on ettepanek põhjendatud.

5. Riigi metsatööstusele raiumiseks määrata kavatsetava metsa ettepanek peab olema kooskõlas üldise raielankide jaotuskavaga, mis esitatakse Keskasutusele. Kuna viimased hiljemalt esitatakse kui esimesed, siis, kui vahepeal peaks selguma tarvidus muuta esialgset Riigi metsatööstuse lankide nimekirja, tuleb esitada ühel ajal üldise raielankide jaotuskavaga ka ettepanek Riigi metsatööstusele esialgse ettepaneku muutmiseks.

6. Keskasutuse poolt kinnitatud ettepanekute põhjal arvestatakse metstkonnas kasutamisele tulev mets Riigi metsatööstuse juhtnöörides ettenähtud korras.

7. Metsa ja metsamaterjalide kohta, mis üle antakse Riigi metsatööstusele ilma hindamata (materjalide arvu järgi üles-töötatav mets ja üleantud sekvestreeritud materjalid), tuleb tööstusaasta lõpul kokku seada nimekiri-akt 3 eksemplaris, milles oleks tähendatud aasta jooksul üleantud metsa ja materjalide mass ja hind ja see esitada p. 1 ettenähtud korras Kesk-asutusele.

8. Riigi metsatööstusele määratud metsa peale tulevad raiepiletid välja kirjutada täpselt ja samade nõuete kohaselt, mis maksivad metsa väljaandmisel üldse.

Raiepileti täitmise ja ärasaatmise kord on sama, mis muudel metsamüükidel, kusjuures ostjale määratud raiepileti osa C tuleb ära saata Riigi metsatööstusele tööstuse aastaaruande juures.

9. Metsamaterjalide kohta, mis on antud välja asunikkude varustamise kohta maksvatel tingimustel, Riigimaade ja metsade valitsuse ametnikkudele nende korterite ja kantseleiruumide kütteks, metsavalitsuse hoonete ehitamiseks-parandamiseks

ja teisteks metsamajanduslikeks otstarveteks, maanteede ja sildade jaoks, kogudustele j.n.e., tuleb tööstusaasta lõpul kokkuseada akt-nimekiri 3 eksemplaris, milles oleks näidatud väljaantud materjalide omahind, kui palju sellest kuulub sissenõudmisele Riigi metsatööstuse kasuks ja kui palju tuleb kanda Riigimaade ja metsade valitsuse arvele. Akt esitada Keskasutusele p. 1. ettenähtud korras.

Vorm nr. 1.

Lisa nr. 3 p. 12 juurde.

Protokoll.

..... metskonna metsaoksjoni üle, mis peetud
„ “ 19.... a.
(oksjoni pidamise koht)

Metsade ameti ettekirjutuse põhjal 19a. nr.....

Ajutise oksjoni komisjoni koosseisu kuulusivad

Esimehena

Liikmetena

Riigikontrolli esindaja

Oksjon algas kell ja lõppes kell

Kirjalikke pakkumisi oli komisjonile esitatud tükki.

Peale kautsjonite vastuvõtmist ja metsaostjatele enam-
pakumise korra ning metsamüügi tingimuste kuulutamist metsa-
ostjatele algas suusõnaline pakkumine, mille lõppemisel või-
maldati kõrgema hinna pakkujatele nende poolt pakutud hin-
nale täiendavalt juure lisada.

Peale selle avati kirjalikud pakkumised.

Pakutud kõrgemad hinnad on näidatud juuresoleval enam-
pakumise lehel.

Ajutine oksjoni komisjon, võrreldes pakutud kõrgemaid
hindu alghindadega ning käsitades RT 4 — 1921 a. ja nr. 11/12
— 1925 a. muudetud Metsaseaduse § 213, otsustas:

1) Tunnistada riigile kasulikkudeks oksjoni kuulutuse jrk.
nr.nr. eest pakutud hindu ja kinnitada
nende üksuste müüki kõrgema hinna pakkujatele.

2) Ette panna Metsade ametile kinnitamiseks oksj. jrk.
nr.nr. all näidatud üksuste müük Metsasea-
duse § 213 põhjal.

3) Ette panna Metsade ametile otsustamiseks oksj. jrk.
nr.nr. üksuste müüki Hangete seaduse § 116
põhjal.

- 4) Müüdnud üksuste juure kuuluvad kautsjonid kogusummas Kr rahas ja Kr. väärtpaberites üle anda metsäulemale sissemaksmiseks E.P. osakonda metskonna deposiidi arvele.
- 5) Kogu oksjoni toimetus metsäulema kaudu esitada Metsade ametile läbivaatamiseks.
- 6)

Esimees:

Liikmed:

Vorm nr. 2.

Lisa nr. 4 p. 16 juurde.

Protokoll.

..... 19 a. metskonna kantseleis peetud võistluspakkumisel metsa müümise kohta kohalikule rahvale metsandikust.

(asukoht)

Võistluspakkumine on ette võetud Metsade ameti ettek.

..... nr. põhjal.

Ajutise võistluspakkumise komisjoni koosseis:

Esimees: (metsäulem)

Liikmed: (metskonna asjaajaja)

..... (vallavalitsuse esindaja)

Võistluspakkumise ajast ja kohast on metsäulem teatanud Riigikontrolli Tsiviilosakonnale kirjaga 19 a. nr. esindaja

Kohalikule rahvale on teatatud võistluspakkumisest kuulustustega metskonna kantseleis, vallamajades ja rahva kogumiskohtades.

Aj. võistluspakkumise komisjoni esimees tutvustas metsaostjaid lähemalt võistluspakkumise korra ja metsamüügi tingimustega, millele alla kirjutasid kõik pakkumisest osa võtta soovijad, esitades seejuures vallavalitsuse tunnistused metsamaterjalide vajaduse kohta.

Pakkumine algas kell

Pakutud kõrgem hind on näidatud võistluspakkumise lehel. Komisjon, võrrelnud pakutud kõrgemaid hindu alghindadega,

leidis need olevat riigile kasulikud ja otsustas müüa kõrgema hinna pakkujale müügiüksused nr.nr. kokku müügiüksust, kogusummas ha metsa ja tükki nummerdatud puud, taksihinnaga kr. ja müügihinnaga kr.

Müügiüksused nr.nr. otsustas komisjon kinnitada Juhendi riigi metsamajapidamiseks II. o. lisa nr. 4. p. 15 põhjal. Metsamüük müügiüksuste nr. nr. järele saata kinnitamiseks Metsade Ametile.

Keskmiselt pakuti juurde %

Müümata jäid müügiüksust, kokku ha metsa ja nummerdatud puud, taksihinnaga kr.

Müümata jäänud müügiüksustega talitada Juhendi riigi metsamajapidamiseks II. o. § 117 lisa nr. 4 p. kohaselt.

Aj. võistluspakkumise komisjoni poolt tehti metsaülemale ülesandeks:

1. Pinna suuruse järgi müüdud metsa raiekohtade puhastamise tagatiseks sisse nõutud kautsjon — 10% müügihinnast. kr. sisse maksta metsaülema deposiit arvele Eesti panga osakonda.

2. Võistluspakkumisel vastu võetud metsamüügi hind kr. ja nummerdatud puude raiekohtade puhastamise kulude katteks ostjailt, kes raiekohti ise puhastada ei soovinud, vastu võetud 5% alghinnast metsaülemal sissekanda riigitulude kassaraamatusse vastavate müügidokumentide järgi.

3. Vastuvõetud tempelmaks kustutada võistluspakkumise lehel kas tempelmarkides või sisse makstes Eesti Panga osakonda.

Võistluspakkumine lõppes kell

Esimees:

Liikmed:

Vorm nr. 3.

(Lisa nr. 8 juurde).

Akt nr.

„ “ 19 a. on Posti valitsuse esindajale telegrafi-telefoni postideks ülestöötamiseks metskonnast välja antud nummerdatud puude raiekohad üle vaadatud, kusjuures selgus:

1) Posti valitsuse korraldusel on üles töötatud:

Metsandik ja vahtkond	Kv. nr. nr.	Langi aasta ja osatk. nr.nr.	Raiepileti nr. ja aasta	Puuselts	Puude arv	Puude läbimõõt sm	Kõrguse järk	Müügiaegne		Keskmise oksjoni %	Müüghind (10+11) Kr.
								taksijärk	takshind Kr.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

2) Raiekohad kv. nr. osatk. nr. peal on puhastamata ja nende puhastamine läheb maksma kr. Teised raiekohad on kõik puhastatud.

3) Ülestöötatud materjalidest on välja vedamata

..... metsaülem

..... posti valitsuse esindaja

..... metsnik

..... metsavaht

Tähtajalisi andmeid metsakasutuse alalt.

1. Metsahindamise andmed esitada 15. juuliks.
2. Metsaoksjoni toimetus ära saata hiljemalt 3 päeva jooksul.
3. Oksjoni tagajärgedest teatada telefonogrammiga järgmise päeva hommikuks.

